

Burja

GLASILO OBČINE KOMEN
Letnik 8, številka 3

Poštnina plačana pri pošti 6223 Komen
SEPTEMBER 2013

Humanitarna akcija 2013 – »Ko so sekunde pomembne«

Mogoče ste že mislili, da je akcija zamrla, a še zdaleč ni tako. V vsem tem času ste in smo pridno zbirali sredstva in do sedaj se je na posebnem računu, ki smo ga odprli prav v ta namen, zbralo že 5.363,70 EUR. Seveda bomo z akcijo nadaljevali nekje do konca meseca oktobra, ko bomo priredili zaključek akcije. Več o akciji si lahko preberete na naši spletni strani www.pgdkomen.si.

V tokratni številki glasila Burja pa nekaj več o tem, kako postopati v primeru srčnega zastoja in kako uporabiti avtomatski defibrilator v kombinaciji s temeljnimi postopki oživljanja (masaža srca in umetno dihanje).

Kako postopati v primeru srčnega zastoja? (glej sliko)

Pomembno ob uporabi avtomatskega defibrilatorja je, da natančno sledimo osnovnim navodilom temeljnih postopkov oživljanja (TPO). Pravilnost uporabe je namreč združena s pravilnim prepoznavanjem nenadne smrti.

Ker akcija še vedno poteka, lahko svojo donacijo nakažete na naš naslov:

PGD Komen, Komen 96, 6223 Komen

TRR: **10100-0051905956**

Sklic: **S100 05-10-2013**

Namen: **prispevek za defibrilator**

O poteku humanitarne akcije in o zbranih sredstvih Vas bomo obveščali v naslednjih številkah občinskega glasila Burja.

Vsem, ki ste že priskočili na pomoč, in tistim, ki še boste, se najlepše zahvaljujemo in Vas lepo pozdravljamo.

Besedilo: Marko Adamič

Pomagam oživljam, rešim!

Priporočila za oživljanje

LEKARNIŠKA ZBORNIKA SLOVENIJE

lek
član skupine Sandoz

Osnovni postopek oživljanja

Preverite odzivnost

- nezavestno osebo primite za rame in jo nežno stresite ter ogovorite
- glasno pokličite druge na pomoč

Če se NE odziva

- **spustite dihalno pot**
Glavo nagnite nazaj in dvignite brado (spodnjo čeljust).
- **preverite dihanje**
Opazujte prsni koš, poslušajte dihalne šume pri vdihu in izdihu, poskušajte začutiti izdih.

Če se odziva

- opazujte
- povprašajte, kaj je narob
- po potrebi, pokličite pomoč

Če dihanje ni normalno

- pokličite reševalce - 112
- če je na kraju dogodka še kak očevidec, naj priskrbi avtomatski defibrilator (AED)

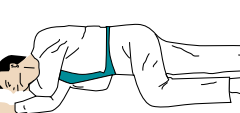
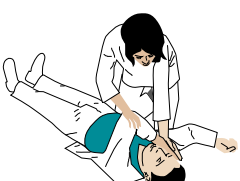
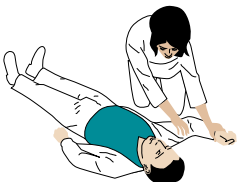
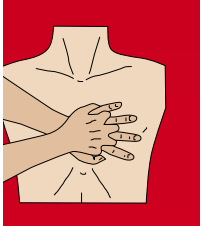
Če je dihanje normalno

- osebo obrnite na desni bok (gl. slike spodaj)
- če je potrebno, pokličite reševalce - 112
- ponovno preverite dihanje

- izvedite 30 zaporednih pritiskov na prsni koš (masaža srca)
Masažo izvajajte na sredini prsnega koša. Roki položite eno na drugo in sklenite prste med njima. Na spodnjo tretjino prsnice pritiskajte z iztegnjenimi rokami.
- izvedite 2 vdih po metodi "usta na usta" (umetno dihanje)
Nezavestnemu nagnite glavo nazaj, s palcem in kazalcem leve roke zatisnite nosnice, mu odprite usta in jih dobro objemite s svojimi. Vdih naj traja 1-1,5 sekunde - opazujte, ali se prsni koš dviga. Počakajte na izdih. Ponovite vdih.

Uporabite avtomatski defibrilator, takoj ko je na voljo
Sledite navodilom za uporabo na drugi strani te zgibanke.

Če nimate defibrilatorja, ponavljajte: 30 stisov in 2 vpiha – dokler ne pride strokovna pomoč.

Uredniški uvodnik

Turizem smo ljudje

Ali se še spominjate slogana, ki naj bi v prizadevanju za pospeševanje razvoja turizma združil večino državljanov in jih opozoril na pravi pomen turizma – da turizem ustvarjajo ljudje in da vsak nasmeje k razvoju turizma doprinese velikokrat več kot vsaka posebna ponudba, zgodba ali katera izmed turističnih »destinacij«? Jaz se tega pa tudi ostalih sloganov precej dobro spomnim. V letih od rojstva samostojne države sta se slovenska politika in gospodarstvo lotila kar nekaj projektov na tem področju; zanimivo je, da je vsak projekt ustoličil tudi novi slogan ali logotip. Spomnim se npr. (poleg »Turizem smo ljudje«) še »Turizem nas bogati«, »Slovenija poživlja«, »I feel Slovenia« (Čutim Slovenijo), pa logotipa Lipov list in logotipa z rožicami ... Skratka, imamo malo morje logotipov, sloganov, projektov, vendar še vedno nismo ugotovili, kako in kaj je potrebno storiti v praksi.

Ta uvodnik je predvsem mišljen kot nadaljevanje ali v razmislek k uvodniku iz junijske Burje. V uvodniku k tej številki se mi je namreč zapisalo, da bi morali razmišljati, kaj vse lahko »butična« občina, kot je komenska, s svojo čudovito pokrajino, jedmi in znamenitostmi sploh ponudi gostom in se ne ukvarjati toliko z mislijo, česa vse nimamo. Saj poznate tisto znano »Naštejte deset slabih lastnosti o sebi.« in ko oseba odgovori in jih našteje ne le deset, ampak celo petnajst, na poziv naj našteje deset dobrih lastnosti o sebi, kar umolkne in le težka našteje par.

Pri svojem delu sem se nemalokrat srečala s projekti, SWOT-analizami in strateškimi dokumenti, ki vsi vključujejo »Kako bi bilo dobro, če bi ...« in »Kaj bi bilo potrebno, da ...« in še kar nekaj je takih in podobnih besed. Veliko časa, energije, da ne govorim o tem, koliko denarja gre za takšna deset ali sto strani dolga besedičenja, ki jih morajo uslužbenci prebirati, popravljati, o njih razpravljati, jih sprejeti kot dokončna in ki v končni in zaključni fazi končajo v

zapršenem predalu ali v kotu omar. Včasih se tudi srečujem z delavci na področju turizma in večkrat v pogovoru slišim »morali bi ...« in pa »zakaj niste ...« (storili tega in tega). Ko pa so t. i. delavci na področju turizma soočeni z vprašanjem, kaj konkretno predlagajo, da se naredi, pa največkrat ostane vprašanje neodgovorjeno.

Ali ni že čas, da se po vseh analizah, sloganih in logotipih odločimo, kam sploh želimo v turizmu? Spomnim se, da so še leta nazaj naši vodilni politiki turizem opredeljevali kot tisto gospodarsko panogo, ki naj bi nam skorajda »odprla vrata v raj«. Kje se je torej zalomilo ali pa smo tekom let pozabili na tisto najosnovnejše – da s(m)o turizem res ljudje?

Veseli smo odličja, ki ga je kmetija iz Škrbine prejela na letošnjem radgonskem sejmu (akcija S kmetije za vas), o čemer lahko berete v tej številki Burje. Prepričana sem, da so pridni in delavni člani kmetije do tega odličja prišli s pridnim in z vztrajnim delom in mnogoterim odrekanjem in zagotovo ne s SWOT-analizo in strateškimi dokumenti.

Vem, da je v občini še veliko kmetij in drugih ponudnikov, ki bi lahko posegli po takih ali drugačnih odličjih, in da je tudi že kar nekaj ponudnikov, ki so odličja že prejeli. Vsi ti so si že na začetku določili strategijo – kaj želijo, kam gredo in kaj si želijo čez nekaj let. Ne na papirju, temveč v glavah. Vsi so si izbrali slogan, logotip ali vsaj prepoznavni znak in z vztrajnim delom sledijo svojim sanjam. Ne rabijo analiz in projektov, ki bi jim povedali, kaj je potrebno storiti in kaj ne – sami dobro vedo.

Pohvalimo se s pridnimi ljudmi in kmalu bomo zelo hitro našli najmanj deset dobrih lastnosti oziroma deset dobrih stvari, ki jih v občini imamo.

mag. *Andreja Štok*,
odgovorna urednica

Foto: J. Štok

Glasilo Občine Komen
Letnik 8, številka 3, september 2013

Izdajatelj:
Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen
Telefon: 05 7310 450
Fax: 05 7310 460
Spletna stran: www.komen.si
E-pošta: burja@komen.si

Naklada: 1.400 izvodov
Glasilo brezplačno prejmejo gospodinjstva v Občini Komen. Glasilo raznaša Pošta Slovenije. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto v Komnu ali Štanjelu in jim sporočite, da glasila niste prejeli. Glasilo dobite brezplačno tudi na občini v Komnu, na voljo je tudi v elektronski obliki na spletni strani občine www.komen.si.
Odgovorna urednica: mag. Andreja Štok
Uredniški odbor: Tanja Bratina Grmek (pomočnica odg. urednice), Ana Godnik, Helena Uršič, Mojca Železnik Buda
Lektoriranje: Tanja Bratina Grmek (razen oglašnih sporočil)
Priprava za tisk: DTP Studio Sežana, Čeh Damjan, s. p., Partizanska 82, 6210 Sežana
Tisk: Print Luin, Dušan Luin, s. p., Sveto 58, 6223 Komen
Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila dobite na tel. št. 05 7310 452.
Vabljeni, da svoje prispevke (članke in slikovno gradivo) za naslednjo številko pošljete v elektronski obliki na e-naslov burja@komen.si najpozneje do 25. novembra 2013. K posameznemu članku priložite največ dve fotografiji v čim boljši resoluciji.
Vabimo tudi vse fotografe ali fotografe kar tako, da nam pošljete tematske fotografije za objavo na naslovnici. Digitalni posnetki naj bodo v čim boljši resoluciji. Poslanih posnetkov v slabi resoluciji ne bomo objavili.
Naslednja številka občinskega glasila izide decembra 2013.
Fotografija na naslovnici: venček ter koncert profesorjev SolokamPa v Škrbini
Foto: Polona Makovec

Burja

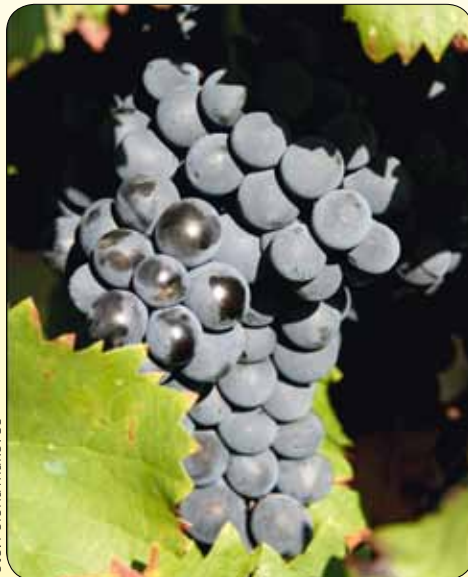

Foto: Polona Makovec

Burja

Zakaj ostaja park na papirju?

Pred dobrima dvema letoma smo nekdanji vrt med "Ravbarjevo trgovino in zavarovalnico" v Komnu po presoji na občini in v dogovoru z Vaškim odborom Komen določili za parkovno površino. Arhitektu Boštjanu Štolfi smo naložili, da pripravi načrt ureditve. Odklanjal sem zahteve Vaškega odbora Komen, da bi vanj umestili industrijska igrala, saj je park z gredicami (dvignjene bi bile nad raven pohodnih površin), namenjenimi osnovnošolskim razredom za vzgojo rastlin (dišavnic, zelišč, rož ...), in pastirsko hišo v sredini primernejši. Namenjen bi bil otrokom, staršem, nonam, nonotom, vsem. Otroci so domiselni in ustvarjalni in se igrajo na razne načine in z najrazličnejšimi predmeti (kamenčki, kosi lesa, skakanje po raznobarnih ploščah, hoja po hlođu, družabne igre itd.). Zato ne vidim razloga, da bi nakupovali industrijska igrala, ki bi jih vsako leto pregledoval inšpektor, pisal zapisnike z ukrepi in nas maltretiral s čudnimi predpisi. Poleg tega bi morala biti pod in okoli vsakega igrala šestcentimetrska gumijasta podlaga ali betonski okvir s prodniki. V spodoben in prijeten park, po moji pameti, to ne pritiče. Izkušnja z igriščem štanjelskega vrtca je več kot slaba. Zapravili smo 12.700 evrov, ker je bilo potrebno odstraniti travo izpod igral in jo nadomestiti z betonskimi okvirji in s prodniki v njih. Tako ali pa zaprto igrišče! Zdrava pamet težko razume, zakaj je bila trava za malčke nevarna, prodniki so pa varni!?

Takih postopkov ne voščim in ne privoščim bodočim občinskim upravam, niti »čudnih« stroškov. Toliko v odgovor, zakaj je v nekdanjem vrtu še vedno travnik in ne park. Kakšen naj bi le-ta bil, pa govori izvleček iz Štolfovega načrta.

Danijel Božič, župan

Seznajte se z delom Občinskega sveta Občine Komen ter obiščite spletno stran www.komen.si

Pomembnejši sklepi in splošni akti, sprejeti na 20. redni seji (19. 6. 2013):

- Sklep o sprejemu Odloka o razglasitvi domačije Tupelče 4, Petrovi, za kulturni spomenik lokalnega pomena v predlagani vsebini in obliki v drugi obravnavi,
- Sklep o zagotovitvi financiranja ločenega izvajanja pouka v kombiniranih oddelkih v Podružnici Štanjel (presejanje elementov za sistematizacijo delavnega mesta) v šolskem letu 2013/2014,
- Sklep o sprejemu Sklepa o spremembah in dopolnitvah Sklepa o uveljavljanju rezervacije v poletnih mesecih in plačilu programov vrtca v primeru odsotnosti otrok zaradi bolezni in v primeru začasnega izpisa in ponovnega vpisa otroka v vrtec v predlaganem besedilu,
- Sklep o soglasju k financiranju prevoza otrok s posebnimi potrebami v času organiziranega počitniškega varstva v Osnovno šolo Kozara,

Neformalno srečanje primorskih županov v Štanjelu

V ponedeljek, 1. julija 2013, je župan Danijel Božič v Štanjelu na neformalnem srečanju gostil župane primorskih občin. Srečanja so se udeležili župani sledečih občin: Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Divača, Hrpelje-Kozina, Ilirska Bistrica, Kanal ob Soči, Miren-Kostanjevica, Nova Gorica, Piran, Sežana, Šempeter-Vrtojba, Tolmin in Vipava. Župani so največ časa posvetili skupnim temam, kot so: hitra železnica, Bohinjska proga, revija Primorska poje, problematika komunalnih odpadkov in podobno, niso se pa izognili niti temam, ki so širšega državnega pomena. Srečanje je potekalo v neformalnem in izjemno prijetnem vzdušju, zato so si bili župani enotni, da se v kratkem spet srečajo.

Besedilo: občinska uprava
Foto: Polona Makovec

- Sklep o soglasju k nakupu gasilskega vozila GVM-1 za potrebe PGD Komen iz sredstev požarnega sklada Občine Komen,
- Sklep o dopolnitvi načrta ravnanja s stvarnim premoženjem za leto 2013,
- Sklep o sprejemu Odloka o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi organov skupne občinske uprave v drugi obravnavi,
- Sklep o imenovanju Marjana Mržka kot predstavnika ustanoviteljev v svet zavoda ZD Sežana,
- Sklep o pozitivnem mnenju k podelitvi koncesije za prirejanje iger na srečo,
- Sklep o potrditvi predlagane skupne kandidatne liste za Razvojni svet južnoprimorske regije,
- Sklep o sprejemu odloka o rebalansu proračuna Občine Komen za leto 2013.

Dobro je vedeti

Občinska uprava Občine Komen

Telefon: 05/73 10 450

Fax: 05/73 10 460

Spletna stran: www.komen.si

E-pošta: obcina@komen.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 8.00 do 12.00 ure
sreda od 8.00 do 12.00 ure in od 15.00 do 17.00 ure

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Divača, Hrpelje – Kozina, Komen in Sežana

Telefon: 05/73 10 141

E-pošta: soou@sezana.si

Uradne ure: ponedeljek in petek od 7.30 do 11.00 ure
sreda od 7.30 do 11.00 ure in od 12.00 do 16.00 ure

Krajevni urad Komen

Telefon: 05/ 76 68 510

Uradne ure: vsako drugo in četrto sredo v mesecu od 8.00 do 12.00 ure.

Za nujne primere se obrnite na sedež Upravne enote v Sežani, tel. št.: 05/73 12 700.

Policijska pisarna Komen

(v prostorih Krajevnega urada Komen, Komen 86)

Telefon: 05/76 68 122

Uradne ure: sreda od 14.00 do 17.00.

Knjižnica Komen

Komen 118, 6223 Komen

Telefon: 05/76 68 580

E-pošta: knjiznica.komen@siol.net

Delovni čas: torek in petek od 11.00 do 18.00 ure
sreda od 8.00 do 14.00 ure

Zdravstvena postaja Komen / Splošna ambulanta Komen

Telefon: 05/73 11 460

Lekarna Komen

Telefon: 05/73 11 790

Delovni čas: ponedeljek od 8.30 do 15.30 ure
torek, četrtek in petek od 8.00 do 15.00 ure
sreda od 9.00 do 18.00 ure

Zbirni center Komen

torek: od 9. do 13. ure
četrtek: od 14. do 17. ure
sobota: od 9. do 13. ure

Zavetišče Oskar Vitovlje

Telefon: 05/ 30 78 570

Najdba zapuščene (brez skrbnika) ali izgubljene živali

Vlaganja v vodovodno oskrbo prebivalcev Občine Komen: Klanec–Majerji–Vale in Divči, kmalu začetek del v starem jedru Štanjela

Konec lanskega in v prvi polovici letošnjega leta je Občina Komen v dveh fazah izgradila nov vodovod od Klanca skozi Majerje do Val in razdelilno omrežje v zaselkih Vale ter Majerji. Skupna dolžina novozgrajenega vodovoda in razdelilnega vodovodnega omrežja znaša nekaj več kot dva kilometra. Dela za izgradnjo glavnega vodovoda od Klanca do Val so potekala sočasno z izgradnjo širokopasovnega omrežja. Prav zaradi skupnih izkopov so bili tako stroški nekoliko nižji, kot bi bili v primeru samostojne gradnje vodovoda. Skupni stroški obeh faz, vključno z izdelavo gradbene dokumentacije in gradbenega nadzora, so dosegli približno 100.000 evrov.

Na javni vodovodni sistem Kraškega vodovoda Sežana, d. o. o., se sedaj lahko priključi devet gospodinjstev, ki so bila doslej v sušnih obdobjih odvisna od dovažanja pitne vode z gasilskimi cisternami. S priključitvijo teh dveh zaselkov smo tako na območju Občine Komen dosegli 99-odstotno pokritost gospodinjstev z javno vodooskrbo.

Žal pa na javni vodovod še vedno čakajo prebivalci gornjega dela starega jedra Štanjela, kjer naj bi poleg vodovoda sočasno zgradili še kanalizacijski sistem za odvajanje odpadnih in padavinskih voda, širokopasovno omrežje in nizkonapetostno

elektriko. Zaradi tega je tudi finančni obseg investicije precej večji – skupaj s stroški za tlakovanje štanjelskih ulic naj bi skupni stroški znašali poldrugi milijon evrov. V okviru prve faze ureditve komunalne infrastrukture, za katero smo pred kratkim prejeli odločbo s 60-odstotnim sofinanciranjem iz evropskih skladov, naj bi tako do poletja 2014 uredili predvsem vzhodni del starega jedra Štanjela, območje gradu in celotno povezavo do čistilne naprave pri štanjelski šoli.

V času od maja do junija letos so potekala tudi obnovitvena dela na razdelilnem vodovodnem omrežju v Divčih. Staro vodovodno omrežje v Divčih je bilo v slabem stanju, redno je bilo potrebno popravljati cevi, ki so počile ali puščale. Zato so prebivalci Divč že več let nestrpno čakali na prepotrebno obnovo vodovoda. Hkrati z obnovo vodovoda smo na novo preplastili tudi nekatere ulice, ki so bile prav tako v zelo slabem stanju. Skupna dolžina rekonstruiranega vodovodnega omrežja znaša 250 metrov, celoten obseg stroškov, vključno z gradbeno dokumentacijo in gradbenim nadzorom, pa je dosegel 50.000 evrov.

Občinska uprava

Občina Komen

slo

občina komen
organi občine
občinska uprava
organi občinske uprave
vaške skupnosti
društva in klubi

Burja

Župani kraških občin obiskali čezmejni Geopark Karavanke-Karawanken

Na pobudo projektnega tima Kras-Carso so v ponedeljek, 17. junija 2013, župani slovenskih kraških občin (župan Občine Sežana Davorin Terčon, župan Občine Divača Drago Božac, župan Občine Komen Danijel Božič ter župan Občine Miren-Kostanjevica Zlatko Martin Marušič) skupaj s predstavnikoma Javnega zavoda Park Škocjanske jame obiskali čezmejni Geopark Karavanke-Karawanken.

Delegacijo je k obisku omenjenega geoparka, ki je morebitnemu bodočemu Geoparku Kras-Carso najbolj primerljiv in kot tak najbližji, spodbudilo zanimanje po neposredni seznanitvi s primerom dobre prakse, saj strateški projekt Kras-Carso*, katerega kolesje poganjajo prav občine s slovenske in z italijanske strani Krasa, med drugim obravnava tudi možnosti vzpostavitve tovrstne oblike funkcionalno in geografsko zaokroženega območja. V ta namen se izdeluje Študija izvedljivosti vzpostavitve geoparka na Krasu, pri čemer ne gre za izvedbeno, temveč preliminarno, raziskovalno študijo, ki preučuje možnosti in načine njegove ustanovitve tako s strokovnega (analiza geološke in druge dediščine), participativnega (ugotavljanje politične naklonjenosti ter naklonjenosti ostalih lokalnih deležnikov) kot tudi z ekonomsko-upravljaljskega vidika.

Da bi si torej nosilci slovenskih kraških občin lahko o slednjem oblikovali objektivno mnenje, je uradnemu sprejemu na sedežu Občine Mežica s strani župana Dušana Kreblja ter direktorice Podzemlja Pece Suzane Fajmut Štručl sledila predstavitev čezmejnega Geoparka Karavanke-Karawanken. V okviru slednje sta izpostavila pomen geoparkov nasploh, pri čemer sta poudarila, da je geopark območje, ki nima statusa zavarovanega območja, temveč zgolj lastnosti sistematične oblike dolgoročnega upravljanja teritorija s ciljem spodbujanja družbenoekonomskega razvoja na osnovi ohranjanja in promocije geološke in druge dediščine. Da je omenjeni cilj mogoče doseči ter njegove učinke dolgoročno vzdrževati in koristiti, sta ključnega pomena skupni pristop ter tesno sodelovanje med vsemi lokalnimi akterji, ki morajo v geoparku prepoznati priložnost za krepitev trajnostnega lokalnega gospodarskega razvoja zlasti na osnovi turizma, sta še pojasnila.

Na osnovi pozitivnih izkušenj in praks, pridobljenih z vzpostavitvijo in delovanjem geoparka, ki so jih gostitelji radovoljno podelili zainteresiranim slušateljem, so se le-ti prepričali, da lahko tovrstna oblika skupnega upravljanja teritorija, sloneča na definirani teritorialni razvojni strategiji, predvideni, načrtovani in oblikovani na lokalni ravni, doprinese številne pozitivne rezultate tako na naravovarstvenem kot gospodarskem področju, obenem pa krepi sodelovanje med različnimi subjekti ter pomembno prispeva k boljšemu življenju lokalnega prebivalstva.

Obisk čezmejnega Geoparka Karavanke-Karawanken se je nadaljeval z ogledom Turističnega rudnika svinca in cinka v osrčju podzemlja Pece ter ogledom informacijske točke v dolini Tople, ki je bila kot ena izmed mnogih infrastrukturnih pobud uresničena v okviru vzpostavitve geoparka, in sicer z namenom ovrednotenja ter promocije geološke in druge dediščine prostora. Strokovna ekskurzija se je ob spremstvu županje Občine Črna na Koroškem Romane Lesjak zaključila z ogledom in s predstavitvijo istoimenskega naselja.

Ob tej priložnosti je županja izrazila zadovoljstvo in navdušenje nad interesom kraških županov po morebitni vzpostavitvi Geoparka Kras-Carso, saj na osnovi dosedanjih izkušenj meni, da oznaka 'geopark', ki pod okriljem Unesca označuje in tako spodbuja prepoznavnost teritorija s specifičnimi primerjalnimi prednostmi mednarodnega pomena, hkrati pa ne vsiljuje naravovarstvenih omejitev, odraža prostovoljno medobčinsko/meddržavno odločitev v prid krepitve gospodarskega razvoja ob sočasnem ohranjanju narave in naravnih vrednot.

Slednje lahko torej razumemo, zlasti v časih, kot so današnji, kot izjemno priložnost ne le za prostor, temveč za vse generacije občanov, ki se z geoparkom poistovetijo ter v njem prepoznajo smisel tako za gospodarsko rast in uresničevanje skupnih interesov kot tudi za krepitev medsebojnega sodelovanja in razumevanja.

Besedilo: Marjetka Kljun
Foto: arhiv projektne pisarne Kras-Carso

Delegacija županov slovenskih kraških občin skupaj s predstavnikoma Javnega zavoda Park Škocjanske jame ter predstavnico strateškega projekta Kras-Carso pred informacijsko točko v dolini Tople (Občina Črna na Koroškem)

* V projektu Kras-Carso, ki je sofinanciran iz Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007–2013, poleg Občine Sežana, vodilnega partnerja, sodelujejo naslednji partnerji: Občina Hrpelje-Kozina, Občina Divača, Občina Komen, Občina Miren-Kostanjevica, ORA Krasa in Brkinov, Zavod za gozdove Slovenije, LAS Kras, Občina Trst, Občina Milje, Občina Dolina, Občina Repentabor, Občina Zgonik, Občina Devin-Nabrežina, Pokrajini Trst in Gorica, Avtonomna Dežela FJK – Glavna direkcija za kmetijske, agroživilske in gozdne vire – Urad deželne gozdne službe.

Poletna avtobusna povezava med dvema gradovoma, med Štanjelom in Devinom

Prišla je jesen in Kras obarvala v pisano paletu najrazličnejših barv. Tudi v teh dneh še kdaj pomislimo na brezskrbne poletne dni, ki so si jih nekateri popestrili z avtobusnim prevozom med Štanjelom in Devinom.

Tudi letos je Občina Komen v sodelovanju z Občino Devin-Nabrežina ter pod pokroviteljstvom Zadrugne kraške banke ob koncih tedna ter ob praznikih v času šolskih počitnic omogočila spoznati slovenski in italijanski Kras z avtobusnim prevozom med dvema gradovoma, med Štanjelom in Devinom.

Potniki so se večinoma odločali za osvežitev v Sosljanskem zalivu, predvsem ob nedeljah in praznikih pa so se posluževali avtobusne povezave s končno postajo v Štanjelu.

Oba gradova sta tudi letos potnikom ponudila, da so si ogledali njune lepote po nižani ceni, tako so si lahko v Štanjelu po nižji ceni ogledali Spacalovo galerijo in etnološko zbirko v kraški hiši. V letošnjem letu je bilo opaziti, da se je povečalo število obiskovalcev, ki so prišli s poletnim avtobusom iz italijanskih vasi

na ogled Štanjela in njegovih znamenitosti. Več obiskovalcev je bilo predvsem ob nedeljah. Povečan obisk smo občutili tudi v Turistično informacijskem centru v Štanjelu. Prav tako pa je bilo opaziti večje število potnikov, ki so prevoz izkoristili za brezskrben in osvežujoč obisk Sosljanskega zaliva.

Nedvomno je tovrstna povezava med vasmi Občine Komen in Devin-Nabrežina prijetna popestritev za poletne dni in omogoča brezskrbnost pri iskanju drugačnih oblik prevoza. Organizatorji prevoza, Občini Komen in Devin-Nabrežina ter dolgoletni sponzor Zadrugna kraška banka, upamo, da se bo povezava v prihodnji sezoni še bolj 'prijela' in tako popeljala še več obiskovalcev po Krasu na obeh straneh meje.

TIC Štanjel

O prejemnici Štrekljeve nagrade z očmi domoljubja

Letošnjo Štrekljevo nagrado je v nedeljo, 16. junija 2013, v Gorskem sprejela Jasna Majda Peršolja, ki je zrasla v Rodiku, živi pa v Križu pri Sežani. O njej, njeni strokovni rasti in izjemnih uspehih na področju zbiranja in zapisovanja ljudskega blaga v pesmi in besedi je na prireditvi spregovorila slavnostna govornica, dr. Alenka Goljevšček: »Jasna Majda Peršolja kot črviček vrta v spomin ljudi, da bi pozabi iztrgala navade, pesmi, pravljice, zgodbe, ki jih je pisalo življenje naših prednikov. Iz roda v rod se je od nekdaj ohranjalo ljudsko izročilo in če so zgodbe po ustnem izročilu še napisane, je njihova vrednost toliko večja. Pa še kako prav je, da nam z zapisanim tu in tam zdravi potrebno domoljubje, ki se žal pogosto umika krutemu kapitalu.«

Tako sem razumela sporočilo slavnostne govornice, ki je naši Jasni zvabila solze v oči. Pevke terceta Kulturnega društva Karel Štrekelj Komen, Herta Sorta in sestra Maja in Mateja Petelin, so ji

zapele tiste ljudske pesmi, ki jim je Jasna s posebnim občutkom ob posnetkih prisluhnila in skupaj s Herto Sorta tudi spravila v jezik glasbe. Knjižica iz leta 1999 z naslovom **Tam v starodavnih časih** je plod Jasninega in Hertinega dela. Na podelitvi Štrekljeve nagrade je pripovedovalec Igor Rojc postregel s **Peteršiljčkom**, pravljico, ki jo je zapisala nagrajenka.

Bogata je zakladnica, ki jo Jasna še naprej polni, in izjemno je njeno poslanstvo, ko je kot učiteljica vzbudila v mladih ljudeh občutek za poslušanje, zapisovanje, odkrivanje in raziskovanje ljudskega blaga. Nobene vzvišenosti ni v njej, čeprav je izdala že sedem knjig in ji stroka priznava, da je pogumna naslednica dr. Karla Štreklja in dr. Milka Matičetovega. V njej je preprostost, je topel nasmeš, s posebno milino obdarjen pogled in tisti stisk roke, ki pravi: »Ne kloni prijatelj.« Korenine, iz katerih smo pogнали, so močne in vredne rasti. Jasna je svojo poklicno pot začela pri nas v osnovni šoli v Komnu in četudi je bila med nami le tri mesece, jo sprejemamo za svojo. Gre za naključje. Osnovno šolo je obiskovala v rodnem kraju v Rodiku in prav tam je bila takrat učiteljica naša Vanda Malalan Štrekelj, pranečakinja dr. Karla Štreklja. Pa sta se učiteljica in učenka, ki je tudi sama postala učiteljica, ponovno srečali na komenski šoli. In sta vsako leto, letos že trinajstič, obujali spomine na svečanostih ob podelitvi Štrekljeve nagrade. Jasna tega dogodka ni nikoli zamudila. Letošnje snidenje je bilo čustveno toliko bolj razgibano, saj je bila Jasna prejemnica nagrade. Nagrajenka je s skromnostjo, vendar občuteno predstavila svojo osebnostno rast – rast pupe, kot je sama o sebi pripovedovala, da so se nam vsem orosile oči.

Hvala Jasna za doživet popoldan in hvala za vse tisto, kar si vstavi v košaro domoljubja za nas in za rodove prihodnosti.

Besedilo: Ana Godnik
Foto: Petra Mezinček

Praznovanje občinskega praznika

Občina Komen svoj občinski praznik praznuje 21. junija. Letos sta nam bila koledar in vreme tako naklonjena, da smo praznik obeležili ravno na ta dan, tj. na petek, 21. junija, ki je bil kot prvi poletni dan tudi enako poletno prijeten.

Petkove slavnostne seje v Viteški dvorani Gradu Štanjel so se udeležili občinski svetniki, župani in podžupani sosednjih občin, predstavniki podjetij, organizacij, zavodov, vaških skupnosti ter občani, ki so hoteli na tak način praznovati. Z balkona na grajskem dvorišču je v Viteško dvorano vse zbrane povabil mlad in obetajoč komenski glasbenik, rogist Sebastijan Buda. Viteška dvorana, čeprav še nedokončana, je nudila prijetno in svečano okolje za tovrsten dogodek, čemur je v svojem govoru pritrdil tudi župan Danijel Božič. Med drugim je zbrane seznanil z večjimi deli, ki so v teku, ter pohvalil tiste izjemne posameznike,

ki s svojim delom in življenjem izstopajo. Čestital je letošnjima prejemnikoma občinskih priznanj: Mariji Grmek iz Tupelč in Blažu Turku iz Komna. Župan je poleg občinskih priznanj podelil tudi županovo priznanje Balinarskemu klubu Hrast Kobjeglava - Tupelče za izjemne uspehe na športnem področju. Priznanja oziroma nagrade so iz rok župana prejeli tudi devetošolka Lucija Kobal ter vinarji. Slavnostna seja se je s prijetnim druženjem zaključila na grajskem dvorišču.

Občina Komen je organizacijo letošnje osrednje slovesnosti ob občinskem prazniku zaupala zunanjemu izvajalcu. V aprilu je bil objavljen razpis, na katerega se je kot edini prijavitelj prijavila Glasbene agencija Jota. Glasbena agencija Jota se ponaša z izkušnjami pri organizaciji večjih prireditev, kot so Praznik češenj v Brdih, Brda in vino, Martinovanje v Šmartnem, Čipkarski festival Idrija. Glasbena agencija se je leta 2005 posvetila turističnim aktivnostim in promociji Goriških brd – v vasici Šmartno je med leti 2005 in 2012 upravljala s hišo kulture, z gostilnico Pr° kaminu in mini muzejkom Briška hiša.

Besedilo: občinska uprava
Foto: Polona Makovec

Prejemniki priznanj za najboljša vina v Občini Komen

Rezultati ocenjevanja, Komen, 3. 6. 2013

Bela vina

1. Ivo in Primož Švagelj iz Štanjela za chardonay
2. Ivo Kobal iz Štanjela za sivi pinot
3. Vinarstvo Rebula iz Brestovice za malvazijo

Rdeča vina

1. Franko in Martin Fabjan iz Kobjdila za cabernet sauvignon

Terani

1. Bogdan Cotič iz Škrbine
2. Vinarstvo Rebula iz Brestovice
3. Anton Abram iz Tupelč

Lucijo Kobal odlikujejo poleg učnega uspeha in dosežkov tudi vrednote in vrline, ki jih živi

Z zgornjimi besedami je Lucijo Kobal opisala ravnateljica OŠ Komen, ga. Nives Cek. Lucija Kobal iz Štanjela je tista pridna mravljica, ki si je zaslužila nagrado župana Občine Komen za najboljši učni uspeh ter za vsa prejeta priznanja in dosežke na tekmovanjih v devetletnem šolanju. Pa jo поблиže spoznajmo.

Pozdravljena Lucija. Najprej iskrene čestitke v mojem imenu. Povej mi, kaj ti prejeta nagrada pomeni?

Najlepša hvala. Prejeta nagrada mi pomeni veliko pohvalo za moje dosedanje delo ter tudi spodbudo za delo v prihodnje. Upam, da bom tudi v gimnaziji dosegala podobne rezultate kot v osnovni šoli.

Bi nam lahko naštel tvoje dosežke zadnjih treh let šolanja v OŠ Komen?

Naštel bi samo nekaj pomembnejših. Dosežki, na katere sem najbolj ponosna, so zagotovo zlato Cankarjevo priznanje v devetem razredu ter zlato priznanje na mednarodnem glasbenem tekmovanju Svirel. Osvojila sem tudi nekaj srebrnih priznanj, kot so: srebrno priznanje na področnem tekmovanju iz matematike (7. r), srebrno Cankarjevo priznanje (8. r), srebrno priznanje na tekmovanju iz znanja o sladkorni bolezni (8, 9. r), srebrno priznanje v tekmovanju iz geografije (9. r), zlato ter dve srebrni priznanji za sodelovanje na festivalu Turizmu pomaga lastna glava (7., 8., 9. r).

Vem, da si zelo uspešna tudi na glasbenem področju. Bi nam zaupala, kaj igraš, koliko let že to počneš in kakšni so tvoji uspehi? Flauto igram že sedem let. Največji uspeh na glasbenem področju je bilo zagotovo zlato priznanje na mednarodnem tekmo-

vanju Svirel, ki smo ga osvojile s triom flavt (jaz, Irena Birsar ter Urša Vodopivec). Osvojile smo tudi zlato priznanje na regijskem tekmovanju v Kopru, kjer smo prejele priznanje za največ prejetih točk ter za najbolje odigrano skladbo slovenskega avtorja. Letos sem osvojila tudi srebrno priznanje na regijskem tekmovanju Temsig. Predvsem pa mi je igranje flavte v veselje, zato se rada udeležujem orkester kampov ter raznih seminarjev in koncertov, kjer poleg igranja flavte in širjenja mojega glasbenega znanja spoznam še veliko novih prijateljev.

Ali se poleg šole in glasbe še s čim ukvarjaš? Povej nam kaj več. Letos sem že osmo leto plesala balet. Nisem profesionalka v tem športu, vendar uživam, ko ga plešem, pa tudi z učiteljico ter s soplesalkami se odlično razumem in vedno se zabavam. Sicer pa se tudi jaz, kot večina najstnikov, rada družim s prijatelji, grem v kino ... Prav nič dolgčas mi ni tudi ob knjigah, ki me spremljajo povsod. Uživam tudi v družinskih izletih in počitnicah.

Živiš v veliki družini. Kaj o tvojih uspehih pravijo starši in bratje? Vsi so zelo ponosni name in se veselijo skupaj z mano za vsak moj uspeh. Mojim trem mlajšim bratcem sem na nek način vzornica, po drugi strani pa nimajo radi, da jih kdo neposredno primerja z mano, kar seveda razumem, saj smo si različni.

Seveda nas zanima, kakšna je tvoja odločitev o nadaljnjem šolanju? Kam te ponese?

To šolsko leto se bom šolala na gimnaziji v Sežani. Prihajajočega šolskega leta se že zelo veselim.

Mogoče že razmišljaš o študiju oziroma poklicu, ki bi ga rada počela celo življenje?

Pravzaprav nimam še nobene ideje, kaj bi rada v prihodnosti počela, saj me zanima veliko različnih predmetov, tako družboslovnih kot naravoslovnih. Mislim, da je gimnazija prava izbira zame, saj bom imela še nekaj let časa, da se odločim o bodočem študiju in poklicu. Mikaven se mi zdi študij v tujini.

Zaupaj nam, kaj so tvoje vrednote in vrline, ki jih živiš?

Pravzaprav ne vem, kaj naj tukaj napišem. Rada imam svojo družino in prijatelje, spoštujem različnost in vedno se odločam tako, kot se meni zdi prav, pa čeprav to ni večinsko mnenje. Rada povem, kar si mislim, in sem taka, kot sem.

Lucija, hvala za pogovor in srečno še naprej.

Intervjuvala:
Mojca Železnik Buda
Foto: Ana Kobal, Polona Makovec

Burja

Na občinskem prazniku v Komnu je bilo kot na dolgem, vročem poletju

Praznovanje občinskega praznika je bila priložnost, da se je vsako društvo, vsaka dejavna skupina predstavila s svojimi dosežki in izzivi hkrati. Od 15. junija do 27. julija so se zvrstile različne prireditve, od razstav, koncertov, gledaliških predstav, sejmov, tudi festival sivke v Ivanjem Gradu sodi mednje, in do pohodov. 21. junija je bila slavnostna seja občinskega sveta v Viteški dvorani v Gradu Štanjel. Na njej so bila podeljena občinska priznanja, katerih prejemnika sta bila Marija Grmek, znana kot Zofka, ki ljudi nasmeji, in Blaž Turk, po duši in srcu gasilec, ki se je strokovno povzpel v sam vrh slovenskega gasilstva. Županovo priznanje so dobili člani Balinarskega kluba Hrast Kobjeglava - Tupelče, ki so z uspehi prišli vse do tekmovanja v Franciji, in učenka 9. razreda Osnovne šole Antona Šibelja Stjenka Komen, Lucija Kobal iz Štanjela. Lucija je bila vseh devet let med najboljšimi učenci, njen bron, srebro in zlato pa se lesketajo na različnih področjih in dokazujejo njeno znanje. Tudi vinarjev nismo pozabili in slavnostni seji je dala svoj pečat kraljica terana. Vsi smo v občini tiho čakali tisto fešto, ki nas bo združila, ko si bomo rekli, to je naš občinski praznik. In ta praznik je bil v nedeljo, 22. junija, pred gasilskim domom v Komnu. Organizatorica prireditve je bila Glasbena agencija Jota iz Goriških brd, ki ima, verjamem, veliko izkušenj in uspehov pri pripravi različnih in odmevnih slovesnosti. V Komnu se ji to ni posrečilo. Želja, da bi vsem občanom zapolnili kar ves nedeljski popoldan, se ni obnesla. Bila je soparna nedelja in težko si predstavljamo ljudi, ki bi se od 14. do 19. ure pomujali na prizorišču, kljub izjemnim nastopom Pihalnega orkestra Komen, kvinteta flavtistov, plesnih skupin plesnega društva Be funky, MePZ Gorjansko, zbora Cominum iz Komna, pevcev OŠ Komen, balončkov iz komenskega vrtca in igralcev Društva Brce iz Gabrovice ter gostov ŽPZ Vogrinke. Vsi so se res potrudili, ni pa jim

uspelo, da bi imeli veliko poslušalcev, obiskovalcev prireditve. Agencija Jota je njihov nastop razvlekla od 14. do 19. ure. Ko so npr. odpeli pevci iz Gorjanskega, so nekateri prizorišče zapustili, pa ne zato, ker jim je Cominum manj pri srcu, temveč preprosto zato, ker jih je pestila vročina in premalo strnjen program občinskega praznika. In glej ga vraga, tudi obljubljenih stolov na prizorišču ni bilo dovolj; kljub ne veliki množici ljudi, ki so slavili. Verjemite mi, vsak od nastopajočih bi lahko enako prišel do izraza v strjeni, največ uro in pol dolgi prireditvi. Ker je 21. junij naš praznik in tudi začetek poletja, ko je dan najdaljši, bi se lahko taka prireditev začela šele ob 17. uri. In še beseda o stojnicah. Prav je, da jih imamo na taki fešti, in enako je prav, da se na prireditvenem prostoru med nastopom kulturno vedemo. V to obnašanje ne sodi popivanje, mešetarjenje pri nakupovalnih stojnicah in govorjenje vsevprek, saj vendar tisti, ki poje, ki igra, ki izvablja glasbo iz svojega inštrumenta, ki pleše, počne to tudi zato, da bi oplemenitil naš vsakdan. Večina se je do nastopajočih čudno vedla – povsod so postopali, le bližina odra jih je, ne vem, zakaj, odvrčala. Vsi, ki smo bili na odru, smo se v tem dolgem projektu počutili kot na dolgem, vročem poletju, kjer ljudje ne čutijo ne srca ne duha ne topline.

In kaj naj rečem o sebi, ki sem krmarila med organizatorji, izvajalci programa in vami, dragi obiskovalci? Kar je bilo v moji moči, sem storila, za klopi, ki jih ni bilo, za »postrežbo« in za razvlečen program pa »nič kriva«.

V razmislek organizatorjem občinskega praznika za leto 2014, pa četudi bo to spet Jota.

Besedilo: Ana Godnik

Poletje – čas pospešenega kulturnega utripa

Poletje je za nami in z njim tudi bogato kulturno dogajanje v Občini Komen. Poleg kulturnih prireditev, ki so se dogajale v vaseh Občine Komen, so se v poletnih mesecih za zidovi grajskega dvorišča in v prenovljeni Viteški dvorani v Štanjelu odvijali različni dogodki in sklopu projekta Štanjel se prebujajo. Med njimi lahko izpostavimo koncerte vedno edinstvenih Šukarjev, akustičnega Dan D-ja, fenomenalne zasedbe Perpetuum Jazzile, jazz tria Vasko Atanasovski, zimzelene skupine Prizma ter gledališke predstave Sljehrnik z Iztokom Mlakarjem v glavni vlogi. Pestro glasbeno dogajanje so v zadnjih avgustovskih tednih zakrožili udeleženci Solokampa 2013. Skupaj s svojimi profesorji in z nekaj imenitnimi gosti so na svojih koncertih v Škrbini, Svetem pri Komnu, Štanjelu in Volčjem Gradu poslušalcem pričarali prijetne glasbene večere.

Dogajanje v Občini Komen je bilo v prvi polovici septembra prežeto s koncertnim ciklom Dnevi stare glasbe. Programi so bili predstavljeni v Štanjelu in v cerkvi sv. Tilna v Svetem pri Komnu. Ob vseh kulturno-glasbenih dogodkih pa je bila Občina Komen dejavna tudi na področju promocije in delovanju za večjo prepoznavnost turističnih znamenitosti svojega področja. Tako se je predstavila v najrazličnejših turističnih publikacijah (naj med njimi izpostavimo vodič Summer guide 2013). Poleg že omenjenih turističnih publikacij pa se bodo Občina Komen ter njeni ponudniki domačih izdelkov, vin, kamnoseških izdelkov in ostalih dobrot predstavili na tržnici Eurobasketa v Kopru, na ljubljanski tržnici in v zamejstvu na že tradicionalni Barkovljanki.

TIC Štanjel

Pravniški kotiček

Kaj lahko za nas storijo konzularna in diplomatska predstavništva Slovenije po svetu?

Zagotovo je tudi letošnje poletje veliko število prebivalcev komenske občine preživelo prijetne počitnice na bližnjih ali daljnih počitniških destinacijah. Ker pa včasih dopust prekinejo nevšečnosti, zaradi katerih smo lahko primorani poiskati pomoč slovenskega predstavništva v tujini, sem se odločila, da v tokratni številki predstavim pomembnejše informacije o delovanju slovenskih konzularnih oddelkov, ki slovenskim državljanom nudijo pomoč v primeru nezgode v tuji državi. Vpogled v delovanje slovenskih predstavništev in ustrezne predpise sem letošnje poletje pridobivala med opravljanjem prakse na Veleposlaništvu Republike Slovenije na Dunaju.

Na kratko o slovenskih predstavništvih v tujini

Navadno deluje v prostorih slovenskega predstavništva v tujini diplomatski oddelk, ki skrbi za politično in gospodarsko sodelovanje, ter konzularni oddelk, ki je neke vrste podaljšana roka slovenske uprave v tuji državi.

Na potovanju lahko izgubimo potovalni dokument, ostanemo brez denarnice in bančnih kartic, lahko celo pristanemo v zaporu. V takšnih življenjskih situacijah je naloga slovenskega predstavništva

oziroma natančneje njegovega konzularnega oddelka, da nam pomaga.

Informacije o potovanju in državi

Za potovanje znotraj schengenskega območja in za nekatere druge države (Hrvaška, Srbija ...) zadostuje osebna izkaznica. Preostale države zahtevajo potni list, določene tudi vizum. Vizum je potrebno urediti že nekaj tednov ali celo mesecev pred potovanjem na predstavništvu države, v katero želimo potovati. Za informacije se lahko obrnemo tudi na ministrstvo za zunanje zadeve ali predstavništvo Slovenije v tej državi. Tamkajšnji zaposleni imajo namreč najboljše informacije o dokumentih, potrebnih za vstop v državo. S priporočilnim pismom tuji državi lahko pospešijo postopek pridobivanja vizuma. Zaposleni diplomati zelo dobro poznajo državo, v kateri predstavljajo Slovenijo, in vam lahko pomagajo še z marsikaterimi drugimi informacijami in nasveti.

Če izgubite potni list in ostale osebne dokumente

Nov potni list lahko izdelate na predstavništvu Slovenije in ga prejmete v tujino. Vendar pa je takšen potni list sorazmerno dražji. Če se vam mudi, predstavništvo izda potrdilo, da ste slovenski državljan, in vam tako omogoči poto-

vanje. Če ste izgubili denarnico ali torbico, bo slovensko predstavništvo oziroma konzularni oddelk tisti, s katerim bodo tuje oblasti najprej navezale stik v zvezi z morebitno najdbo. Te predmete vam bodo nato preko matične upravne enote posredovali na dom v Slovenijo.

Če se znajdete v zaporu ali če ostanete brez denarja

Tuje oblasti so dolžne obvestiti slovensko predstavništvo o vašem priprtju. V kraju pripora vas bo obiskal uslužbenec veleposlaništva in se pozanimal, ali želite, da o dani situaciji obvesti vaše družinske člane. Če ostanete brez denarja, vam lahko vaši svojci iz Slovenije prek posebnega fonda predstavništva posredujejo denar.

Predstavništva držav EU skrbijo tudi za Slovence

Če v določeni državi ni slovenskega predstavništva, se lahko za konzularno pomoč obrnete na predstavništvo katerekoli druge države članice EU. Ta pomoč seveda ne bo tako velikodušna kot s strani slovenskega predstavništva, vendar pa bo zadostovala za urejanje najnujnejših zadev.

Besedilo: Helena Uršič

Društveno

Ustanovljeno Društvo Komenski Kras 91

23. marca 2013 je bilo v Komnu ustanovljeno Društvo veterani osamosvojitvene vojne Komenskega Krasa 91 ali skrajšano Društvo Komenski Kras 91. Pobudo za ustanovitev društva so dali člani iniciativnega odbora, ki so od leta 1992 dalje pri lovski koči v Nadrožici organizirali družabna srečanja udeležencev v procesih osamosvojitvene vojne leta 1991 na območju Komenskega Krasa. Ustanovnega zbora društva, ki je potekal v kotičku Združenega doma v Komnu, se je udeležilo 25 bodočih članov društva. Udeleženci zbora so soglasno sprejeli vse potrebne akte društva, od samega imena društva do članov upravnega

odbora, nadzornega odbora in častnega razsodišča. Za prvega predsednika društva je bil izvoljen Franko Zadnik iz Komna. Društvo si je za cilj zadalo, da v svoje vrste privabi vse tiste ljudi s Komenskega Krasa, ki so jih veteranske organizacije prezrle in pozabile, ter vse tiste, ki so že vključeni v veteranska društva in združenja. Društvo je v 1. členu statuta zapisalo, da je to prostovoljno, samostojno, domoljubno, humanitarno, nepridobitno in nepolitično združenje oseb, ki so kot pripadniki policije, teritorialne obrambe, civilne zaščite, kot državljani Republike Slovenije ali državljani drugih držav sodelovali pri aktivnostih za

zaščito demokratičnih procesov v Sloveniji v letih 1990 in 1991. Predvsem pa ne smemo pozabiti, da se dogodki leta 1991 ne bi odvijali tako, kot so se, če v ozadju nosilcev nalog ne bi bilo domačinov – Kraševcev, ki so vsak po svojih močeh pripomogli k uresničitvi zadanih nalog in ciljev.

30. junija 2013 je bilo pri lovski koči v Nadrožici, prvič pod okriljem Društva Komenski Kras 91, organizirano že 22. srečanje veteranov osamosvojitvene vojne Komenskega Krasa. Prisotnim na družabnem srečanju so bili s strani predsednika društva predstavljeni nameni, cilji in naloge društva. Predstavljena sta bila tudi prapor društva in pa prva slovenska zastava, ki so jo sešile Brestovke in je bila že 2. julija 1991 izobešena na Mejnem prehodu Klariči. Predsednik društva se je ob tej priliki zahvalil županu Občine Komen in vsem tistim, ki so kakorkoli pripomogli, da je bilo srečanje izvedeno v zadovoljstvo vseh prisotnih.

Prisotne je pozdravil tudi župan Občine Komen Danijel Božič, ki je med drugim v nekaj besedah opisal osamosvojitvene procese leta 1991 in svoje poglede na trenutno ne preveč dobro stanje v Sloveniji – tako politično kot gospodarsko. Vodstvo društva se je zavezalo, da bo tudi v bodoče nadaljevalo z organizacijo sedaj že tradicionalnega družabnega srečanja v Nadrožici, ter se zavzemalo za uresničitev poslanstva društva. Vsi, ki bi se želeli vključiti v društvo ali jih zanimajo kakršnekoli informacije o delovanju društva, naj pišejo na elektronski naslov: komenski.kras91@gmail.com.

Besedilo in foto: Franko Zadnik

Poletne aktivnosti v dnevnem centru Društva »VEZI« v Štanjelu

Društvo za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI« deluje z namenom pomagati ljudem s težavami v duševnem zdravju ter njihovim svojcem. Izvajamo dva osnovna programa: program **Mreža dnevnih centrov** in program **Mreža stanovanjskih skupin**. Program Mreža dnevnih centrov omogoča ljudem s težavami v duševnem zdravju možnosti za vključitev v aktivnosti, ki omogočajo višji nivo kakovosti njihovega življenja in socialne vključenosti. Vsebina in aktivnosti, ki se izvajajo v dnevnem centru, so na voljo vsem zainteresiranim uporabnikom ter tudi članom širše skupnosti. Prav sodelovanje s skupnostjo omogoča uporabnikom s slabše razvito socialno mrežo pogoje za večje socialno vključevanje in višji nivo kakovosti njihovega življenja. Program Mreža dnevnih centrov se izvaja na treh lokacijah: v Ilirski Bistrici, Štorjah in v Štanjelu.

Dnevni center Štanjel se nahaja v prečudoviti kamniti pokrajini v osrčju Krasa, obdani z neokrnjeno naravo. Nahaja se ob vznožju Štanjela s prečudovitim pogledom na štanjelski grad. Program dnevnega centra je pripravljen na podlagi želja, zanimanj in potreb uporabnikov in ponuja pestro izbiro aktivnosti, ki so tako kreativne, prostočasne kakor tudi poučne. Pri tem ne ostajamo le znotraj naših virov moči in znanj, ampak se že

vrsto let uspešno povezujemo z lokalno skupnostjo in Občino Komen. V juniju smo tako uspešno izpeljali že 14. tradicionalno Likovno kolonijo Štanjel. Program se je izvajal v prostorih štanjelskega dnevnega centra. Prvi dan je potekala registracija udeležencev in namestitvev v gostišču Fratik ter skupno spoznavno druženje. Drugi dan kolonije se je pričelo delo v obliki delavnic. Predstavitvi teoretičnega uvoda v slikanje so sledile individualne in skupinske delavnice slikanja, ki so jih vodili mentorji likovne kolonije (Jano Milkovič, Jana Orija Von Pilpach in Jelena Šardi). Pri ustvarjanju so se nam dnevno pridružili gostje, ki so vsem udeležencem predstavili svoje tehnike slikanja. Prišli so priznani slikarji, slikarke kakor tudi drugi umetniki z lokalnega območja. Tradicionalno so na likovni koloniji sodelovale članice likovne sekcije Zlati žarek pri Fotoklubu Žarek Sežana in pa članica kulturnega Društva slikarjev amaterjev Tolmin. Vsakodnevno so se v popoldanskem času in zvečer na koloniji odvijali različni kulturno-umetniški dogodki. Različne kulturne skupine so s svojimi nastopi likovni koloniji dale še dodano vrednost. Ob zaključku smo organizirali slavnostno prireditev s podelitvijo priznanj udeležencem in vsem prostovoljcem, s kulturnim programom ter z otvoritvijo razstave nastalih likovnih del. Veseli smo, da dosega-

mo cilje likovne kolonije, ki so usmerjeni v likovno ustvarjanje kakor tudi v kreativno preživljanje prostega časa, v tkanja prijateljskih vezi in povezovanja s skupnostjo. V juliju in avgustu se je v centru poleg strokovnega dela (individualnega in skupinskega svetovanja in načrtovanja, skupnostnega socialnega dela, koordiniranja, timskega dela) odvijala tudi velika paleta vsebin, ki so namenjene socialnemu učenju in kreativnemu preživljanju prostega časa. Potekale so številne izobraževalne, kreativne delavnice, oblikovali smo les, glino, dass maso, šivali, se preizkušali v kulinaričnih delavnicah ter v različnih športnorekreacijskih aktivnostih.

Vsak dan je priložnost, da se naučimo česa novega. O tem, kdo smo mi sami, o tem, kaj vse znamo in česa vsega smo sposobni. Kupi sive, gnetljive mase postanejo čudoviti izdelki nežnih tonov ali močnih barv; bale blaga so zašite v nove podobe; grad v daljavi, ki ga uzremo vsakič, ko za trenutek dvignemo glavo iznad delovne mize, dobi svojo upodobitev. Delo čebel nam

pripomore, da v barve vanilje in kostanja pretopimo domača mila. Časi se spreminjajo in mi z njimi. Vedno pa je lepo, kadar se uspemo srečati za isto mizo, ne nazadnje zgolj in predvsem kot soljudje, ter se nasmehniti drug drugemu kot prijatelji.

Res je, veliko se je in se dogaja pri nas. V tej smeri bomo delovali tudi v prihodnosti, saj nas pri tem vodita želja in cilj, da ljudem s težavami v duševnem zdravju nudimo čim bolj kakovostne in raznolike storitve. Le-te pa niso kakovostne, če svojega dela ne opravljamo z veliko mero človečnosti in razumevanja. Vljudno vabljeni, da nas obiščete in se nam pridružite v centru v Štanjelu od ponedeljka do petka od 8.00 do 16.00. Pokličete nas lahko tudi po telefonu 05 997 62 19 ali nam pišete na elektronsko pošto vezi.stanjel@siol.net. Veselimo se druženja z vami.

Besedilo: Ana Prosen in Karmen Margarit

Iz vaških skupnosti

Avgust v Hruševici

VO Hruševica in ŠKD Hruševica sta ob praznovanju sv. Lovrenca organizirala tradicionalno srečanje Hruševljanov. Ob zvokih žive glasbe smo se družili in zabavali pozno v noč. S svojim obiskom nas je za kratek čas počastil tudi župan Danijel Božič.

Vroče avgustovske večere so si fantje zapolnili s pripravo voza, s katerim so se zapeljali na Praznik terana in pršuta v Dutovlje. V letnem kinu sredi vasi so nam na predvečer praznovanja Kraški gadi iz Gorjanskega prikazali film o njihovem lanskoletnem pohodu iz doline Glinščice na Triglav.

Besedilo: Dimitrij Čigon

Foto: Jure Fratina

Voz iz Hruševice na Prazniku terana in pršuta v Dutovljah

Izdelava vozov v naši vasi poteka že od samega začetka praznikov. Velikokrat smo bili že zelo uspešni in posegli po najvišjih

mestih. Pred leti smo pri izdelavi in svetovanju sodelovali tudi starejši vaščani, zadnja leta pa smo delo prepustili mladim.

Voz se začne izdelovati najkasneje teden dni pred prireditvijo. Pred vaškim domom je takrat zelo živahno. Mame in očetje klepetajo, otroci se igrajo, vozijo s kolesi in opazujejo fante pri delu. Letos so mladi izbrali izdelovanje kope iz sena. Včasih, ko je bila pri vsaki hiši štal'ca in v njej vsaj kakšna krav'ca, je bilo poletje čas za spravilo sena za zimsko krmo. Seno se je spravljalo na štal'ca na taso. Ob dobri letini so višek sena spravili v kope. Kraje, kjer so jih postavili, so imenovali »kopišča«.

Tako naša vaška mladina nadaljuje tradicijo izdelovanja vozov in udeležbo na prazniku, mi starejši, a vseeno mladi po srcu, upamo, da jim ne bo zmanjkalo idej.

Besedilo: Vida Luin

Foto: Jurij Fratina

Iz komenske knjižnice

Pikič in Tačke pomagачke na obisku

Pravljичne urice smo kot vedno zaključili v juniju. Letos smo gostili gospo Andrejo Lenassi, članico društva Tačke pomagачke. Povedala nam je zgodbo o Pikiču, ki je bil nekoč zapuščen psiček in ki ga nihče ni maral. Imel pa je srečo, saj je spoznal prijazno družino. Le-ta ga je vzela k sebi in ga sprejela v svoj dom. Pikič je bil zelo pameten psiček in se je hitro naučil številnih trikov, obiskoval je pasjo šolo in postal član društva Tačke pomagачke, ki po vsej Sloveniji otrokom in starejšim pomaga pri reševanju različnih težav. Pikič ima zelo rad otroke in zato skupaj z gospo Andrejo hodi po Sloveniji in otroke spodbuja k branju. Pravljice v knjižnici smo tako zaključili. Vabimo pa vas, da se nam pridružite že jeseni, ko bomo spoznavali nove pravljичne junake in nove fantazijske zgodbe.

Besedilo: Marija Umek

Foto: arhiv komenske knjižnice

Jubilejna prireditev Kosovelove knjižnice Sežana

Kosovelova knjižnica je v petek, 24. maja 2013, obeležila 65-letnico ustanovitve ljudske knjižnice in 50-letnico imenovanja Kosovelove knjižnice Sežana.

Na slovesnosti so se zaposleni, gostje in množica obiskovalcev poklonili bogati in dolgi tradiciji knjižničarstva na tem delu Krasa. Prireditev je potekala v čitalnici sežanske knjižnice. Hudo mušnost in sproščenost sta v program vnesli dijakinji Šolskega centra Srečka Kosovela Sežana, Nina Mohorčič in Urška Orel, ki sta nastopili kot povezovalki, glasbene vložke pa so prispevali gojenci Glasbene šole Sežana: Ana Kukanja, Martin Stojanoski in Maja Kralj. Po pozdravnem nagovoru direktorice mag. Magdalen Svetina Terčon in župana Občine Sežana Davorina Terčona je kot slavnostni govornik nastopil pesnik, akademik in častni član Občine Sežana Ciril Zlobec. Spregovoril je o Kosovelu in njegovem duhu kot tudi o poslanstvu knjižnice in knjige zlasti na Primorskem. V nadaljevanju so obiskovalci lahko spoznali duh in

poslanstvo knjižnice v filmu režiserja in scenarista Jadrana Sterleta. V njem so se obiskovalci srečali s številnimi soustvarjalci knjižnice, kot so Pavel Skrinjar, Stanislav Renčelj, Dragica Sosič in drugi, kot tudi z ravnateljicama Lučko Čehovin in Nadjo Mislej Božič. Povezovalno nit med gibljivimi slikami pa predstavlja prva redno zaposlena knjižničarka Lidija Godina, ki se spominja začetkov knjižničarstva v Sežani po drugi svetovni vojni.

V tretjem delu programa je prevajalka Jolka Milič predstavila dve novi knjigi, ki ju je ob tej priložnosti izdala Kosovelova knjižnica Sežana. V knjižicah *Ne vprašaj me, kaj je življenje, živi!* ter *Misli in prebliski in še marsikaj* je znana kulturna delavka iz Sežane in redna obiskovalka knjižnice zbrala in uredila misli Srečka Kosovela. Slednji knjigi je dodala še esej z naslovom *Barvni spekter Kosovelove poezije*, pismo, ki ga je Srečko Kosovel pisal svojemu

bratu Stanetu, predvsem pa napotek, kako se pravilno berejo zbrana dela.

Konec programa se je razvil v prijetno družabno srečanje s pokušino dobrot, ki so jih prispevali zaposleni v knjižnici. Ravno z njihovim delom, ki se ne navezuje zgolj na knjižnično dejavnost, uspeva biti Kosovelovi knjižnici Sežana to, kar je temelj vsake knjižnice, da je odprta ljudem.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon

Foto: arhiv KKS

Dan odprtih vrat v Kosovelovi knjižnici Sežana

V petek, 31. maja 2013, je v Kosovelovi knjižnici Sežana na Dan odprtih vrat sonce z vsem žarom posijalo tudi med obiskovalce in knjižničarje, saj se je ves dan dogajalo marsikaj zanimivega. V dopoldanskem času so vrtčevski otroci s pomočjo mladinskih knjižničark ustvarjali lepljenko ob pravljici in jo razstavili na mladinskem oddelku ob obstoječi razstavi Jurija Palčiča. Na oddelku za odrasle pa se je na izposoji preizkušalo nekaj nadebudnih in pogumnih »pripravnih«: Mirjam Frankovič Franetič, članica Sveta Zavoda KKS in Občinskega sveta Občine Divača, Soraja Balantič iz Občine Komen, Nina Ukmar, direktorica Kosovelovega doma, in Karmen Mikolj, predsednica Sveta Zavoda KKS. Na hudomušno vprašanje, ali so se odločile svojo kariero nadaljevati kot knjižničarke, je marsikatera odgovorila, da je izposojanje »fanj, a samo za danes, sicer pa se zdi zahtevno«. Tudi za morebitne zainteresirane skupine obiskovalcev, ki bi jih zanimali prostori knjižnice, delo knjižničarjev in vse, kar zadeva knjižnico, je bilo poskrbljeno s toplim čajem, piškotki in seveda z vodenim ogledom po knjižnici v spremljavi marljive bibliotekarke Tanje Brati-

na Grmek. Najslajše in najtopleje pa je bilo pri srcu vsem oboževalcem morja in plaž, saj so si v knjižnici v prostorih čitalnice ob prirejeni plaži, ki so jo z izredno domišljijo ustvarili knjižničarji sami, lahko spočili ob toplim čaju in literarnih utrinkih različnih ljubiteljev in ustvarjalcev literature. Svoje stvaritve so prebirali Jasna Jurečič, Eda La Vita, Sanja Širec Rovis, Primož Sturman, Tomaž Švagelj, nagrajenki literarnega natečaja »Moja knjižnica« iz OŠ DBB Hrpelje-Kozina, Urška Novak in Nina Ivanovič, David Terčon, Zlatka Obéd in Marij Čuk. Med prebiranjem so »kosovelčice« (matične in podružnične knjižničarke) stregle čaj in prigrizke, ki so jih same pripravile, direktorica Kosovelove knjižnice, mag. Magdalena Svetina Terčon, pa je nad uspelim programom ob praznovanju knjižnice povedala, da se ji je utrnilo še veliko idej, ki bodo prišle še kako prav naslednje leto ob praznovanju 110. obletnice rojstva Srečka Kosovela.

Besedilo: Patricija Dodič

Slika: arhiv KKS

Zadovoljna stranka je moj cilj in hkrati moja vizija

Tokrat vam v rubriki podjetno predstavljamo mladega optika Toma Mohorčiča iz Štanjela, ki je pred leti stopil na samostojno podjetniško pot in odprl svojo optiko. Obiskala sem ga v novih poslovnih prostorih, kjer sem izvedela veliko zanimivih stvari o njegovem poklicu in delu.

Mogoče bi za začetek najprej na kratko predstavili vašo dejavnost v Optiki Tom v Sežani.

V naši optiki se trudimo ustreči različnim željam in potrebam strank z raznoliko ponudbo korekcijskih okvirjev, sončnih očal ter kontaktnih leč. Stranki najprej svetujemo kontrolo vida, ki ga opravlja dr. Emil Oblak, optometrist, ki se je 12 let šolal in usposabljal na Irskem in je specialist na področju meritev vida. Skupaj zelo uspešno sodelujeva že več kot 5 let. Stranki pomagamo pri izbiri očal, za tiste, ki se odločijo za kontaktne leče, pa nudimo uvajanje v rabo kontaktnih leč in delimo napotke za pravilno nošenje in nego.

Kaj vas je navdušilo, da ste se odločili za poklic optika? Nam lahko na kratko predstavite šolanje in delo.

Za poklic optika sem se navdušil zelo zgodaj, ko sem še hodil v osnovno šolo. Veliko vlogo pri tem je imela družinska prijateljica, ki je delala v optiki. Velikokrat sem bil pri njej na obisku v službi in se mi je že takrat zdelo delo z očali in s strankami zelo zanimivo. Tako sem se po končani osnovni šoli vpisal na srednjo šolo za optika v Rogaški Slatini. Že med šolanjem in tudi kasneje sem hodil na prakso k optiku v Novo Gorico. Tam sem se po končani srednji šoli tudi zaposlil in delal 5 let. Pridobil sem veliko izkušenj, ki so mi kasneje pomagale pri odločitvi za samostojno podjetniško pot. Rad bi poudaril, da moje delo zahteva nenehno izobraževanje in izpopolnjevanje, zato se v okviru Društva optikov Slovenije redno udeležujem raznih seminarjev. Trenutno zaključujem z izpitom za mojstra očesne optike.

Vidim, da vaš poklic zahteva veliko dela, vztrajnosti in izobraževanja. Kako bi nekoga, ki ravnokar zaključuje osnovno šolo, navdušili, da bi se odločil za ta poklic?

Res je. Ta poklic je precej zahteven, čeprav si veliko ljudi optika predstavlja zgolj kot prodajalca očal. V ozadju pa je veliko znanja tako glede očesnega delovanja kot glede tehničnih lastnosti stekel in očal. Ko ti pa stranka reče *Jo! Sedaj pa je svet res jasen!* in vidiš njeno zadovoljstvo, je ves trud poplačan. Težko je sveto-

vati 15-letniku, saj je bila takrat to tudi zame zelo težka odločitev. Nekaj te mora navdušiti, kot je mene, saj ni lepšega, kot da uživaš v delu, ki ga opravljaš vsak dan.

Kdaj ste pričeli opravljati dejavnost kot samostojni podjetnik? V čem vidite prednosti, slabosti?

Začel sem julija 2001 z odprtjem svoje optike v Sežani. Prednosti vidim predvsem v tem, da si sam svoj šef in da se zavedaš, da ne bo nihče naredil namesto tebe. Stvari rešuješ sam in s tem postaneš odgovoren do sebe in predvsem do strank. Mogoče bi kot slabost izpostavil to, da je dan včasih prekratek, da bi vse naredil.

Kdo vse so vaše stranke?

Moje stranke so ljudje prav vseh starosti, od najmlajših do najstarejših. Vsem skušam ustreči na najboljši način.

Pred kratkim ste odprli poslovni prostor na novi lokaciji v Sežani. Kakšne prednosti oziroma novosti prinaša?

Res je. Meseca maja sem se preselil v nove, večje poslovne prostore, zato bo za redne in nove stranke precej novosti. Najpomembnejše pridobitve v novih prostorih bodo dodatna ponudba očal – korekcijskih stekel in okvirjev očal vodilnih proizvajalcev – ter dodatne in sodobne naprave za merjenje dioptrije. Kot prednost bi izpostavil tudi dodatno zaposlitev strokovno usposobljenega kadra, ki jo načrtujem v bodoče zaradi povečanja obsega dela in večjega števila strank.

Za konec nam zaupajte cilj oziroma vizijo pri vašem delu?

Zadovoljna stranka je moj cilj in hkrati moja vizija.

Tom, najlepše se vam zahvaljujem za pogovor in vam želim uspešno poslovanje še naprej.

Intervjuвала:
Mojca Železnik Buda

Kmetijstvo in gozdarstvo

Pričakovane posledice suše na gozdove v letu 2012

Zaradi lanske suše, ki jo je spremljala izredno visoka vročina, v letošnjem letu pričakujemo izbruh nekaterih škodljivcev. Na gozdnem drevju, ki mu je zaradi sušnega in vročinskega stresa padla vitalnost, se bodo z veliko verjetnostjo pojavile bolezni. Lastniki gozdov so odgovorni za gospodarno ravnanje s svojo lastnino, zato naj redno pregledujejo svoje gozdove, zlasti gozdove iglavcev.

Podobne sušne razmere kot v lanskem letu so bile tudi v letu 2003. Zaradi takratnih sušnih razmer in nadpovprečnih temperatur je prišlo do sušenja borov, črnega gabra in hrasta cera ter presvetlitve krošenj iglavcev zaradi predčasnega odpadanja starejših iglic. Posledica suše na drevju se je pokazala šele v naslednjih letih zaradi okužb oslabelega drevja z glivičnimi boleznimi in namnožitve nekaterih žuželk.

Nekatere posledice lanske suše, kot sta bila lansko povečano število gozdnih požarov in slabši uspeh obnove gozdov s sajenjem sadik gozdnega drevja, smo že občutili. Pričakujemo gradacijo gozdnih škodljivcev in širjenje gozdnih bolezni v letošnjem oziroma prihodnjih letih, ki bosta odvisna od vremenskih razmer, vrste škodljivcev, prehranskih zmožnosti, mikrolokacije in drugih ekoloških dejavnikov.

V splošnem opozorilo o možnih vplivih suše na gozdove v letu 2012, ki ga je Gozdarski inštitut Slovenije objavil na portalu www.zdravgozd.si, je izpostavljenih 14 gozdnih škodljivcev, ki jim moramo v slovenskih gozdovih posvetiti posebno pozornost. Poleg bolezni in škodljivcev, ki so bili v glasilu predstavljeni v preteklih letih, lastnike gozdov posebej opozarjamo na sušenje črnega gabra, belo trohno korenin in na pooglenitev hrastov.

Posebej nevarne so parazitske glive, ki imajo širok krog gostiteljev in se jim zaradi toploljubnosti širi življenjski prostor. Takšna je gliva *Botryosphaeria dothidea*, ki povzroča sušenje črnega gabra in je po letu 2000 povzročila skrb vzbujajoče sušenje gabrovih gozdov.

Črni gaber, pa tudi beli gaber oziroma ostrolistni javor, ki ga napade gliva, se suši zaradi odmiranja lubja. Drevo ali le veja se posuši naenkrat, včasih pa se na vejah in debelih oblikujejo rakaste tvorbe – lubje odmre v obliki pokončne elipse, rob odmrlega dela je nabuhel in se lahko povečuje več let. Ko lubje odmre na celem obodu, se zgornji del posuši. Odmiranje lubja nato napreduje navzdol, včasih pod odmrlim delom množično poženejo adventivni poganjki. Na rakastih tvorbah se oblikujejo trosišča glive, množično se razvijajo tudi na odmrlih vejah ali debelih. Širjenje okužbe v gozdu lahko zmanjšamo z redno in dosledno sanitarno sečnjo.

Zaradi vodnega stresa so prizadeta drevesa manj odporna na belo trohno korenin, ki jo povzročajo glive iz rodu *Armillaria*. Bolezen povzroča trohno korenin, zaradi katere drevesa sčasoma odmrejo. Belo podgobje se razraste pod lubjem korenin in debela nad koreninskim vratom. Na koreninah opazimo koreninam podobne črnorjave rizomorfe. Ti se širijo pod zemljo na druga drevesa. Znak, da je ta goba napadla drevo, so tudi gobice, ki se jeseni pojavijo ob vznožju drevesa.

Prav tako tudi neposredno zatiranje te bolezni ni mogoče. Skrbimo za ustrezne rastiščne razmere in pospešujemo mešane sestojke, kajti v njih bolezen ni tako nevarna kot v monokulturah. Širjenje okužbe omejimo tako, da okužena drevesa podremo in izkopljemo panj s koreninami vred.

Hrast cer, hrast puhavec in javorje lahko prizadene tudi pooglenitev, ki jo povzroča gliva *Biscogniauxia mediterranea*. Bolezen povzroči odpadanje skorje: skorja poka in odpada. Na skorji napadenih dreves najdemo trosišča (stroma), črna kot oglje, ki so podolgovata (1,8–7 cm) z dvignjenim robom in se lahko zraščajo med seboj. Bolezen poškoduje drevesa ob sušnem stresu. Posuši se celo drevo. Tudi v tem primeru je edini ukrep sanitarna sečnja. Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) s svojimi terenskimi izpostavami in v sodelovanju z Gozdarskim inštitutom Slovenije pokriva celotno državo tudi pri spremljanju zdravstvenega stanja gozda. Ena od najpomembnejših nalog varstva gozdov pri ZGS je usmerjanje izvajanja sanitarnih sečenj (to so sečnje okuženega, z insekti napadenega, močno poškodovanega ali podrtega drevja) po abiotičnih in biotičnih dejavnikih. Preden se lotite sanacije vašega gozda, se dogovorite z revirnim gozdarjem za skupni ogled, svetovanje in za nadaljnje ukrepanje v vašem gozdu.

Besedilo: Bogdan Magajna

Anet Jagodič – nova kraljica terana

Katrin Štoka iz Briščikov je svoj enoletni mandat zaključila s predajo krone osmi novodobni kraljici terana, 25-letni absolventki turistične šole Anet Jagodič s Turistične kmetije Oru Avber. Lento ji je na slavnostni razglasitvi v nedeljo, 4. avgusta 2013, pod evropskim latnikom prijateljstva v Pliskovici nadel predsednik Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa David Štok, medtem ko ji je organizator letošnjega že 43. Praznika terana in pršuta v Dutovljah Peter Gec poklonil darila in nagrade sponzorjev.

Sicer pa je bil letošnji izbor kraljice terana nekoliko drugačen od prejšnjih let, saj se kandidatke niso javno predstavile in odgovarja-

Anet Jagodič in Katrin Štoka sta nazdravili s teranom

le na strokovna vprašanja pred številnim občinstvom, ki se vsako leto zbere v Pliskovici, pač pa pred petčlansko komisijo v javnost zaprtem krogu v prostorih Vinakrasa Sežana. Komisijo je letos vodila enologinja vinske kleti Vinakras Sežana Sanja Novak, v njej pa so bili še specialistka za vinogradništvo sežanske izpostave novogoriškega Kmetijskego gozdarskega zavoda Majda Brdnik, članica Občinskega sveta Občine Sežana in sommelierka Nadja Počkar, predsednik Društva vinogradnikov in vinarjev Krasa David Štok in vodja Mladinskega hotela Pliskovica Tom Ločniškar. Kandidatke so morale odgovarjati na strokovna vprašanja s področja vinogradništva, vinarstva in turizma ter opraviti praktičen del preizkusa.

Organizator Peter Gec je ob prisotnosti lanske kraljice terana Katrin Štoka (na levi) podelil sponzorske nagrade novoizvoljeni kraljici terana Anet Jagodič

Preizkus je najbolje prestala Anet Jagodič s Turistične kmetije Oru iz Avberja, ki sta jo pred dvajsetimi leti odprla starša Nives in Davorin.

Nova in stara kraljica Anet Jagodič in Katrin Štoka s strokovno komisijo, ki je odločala o letošnjem izboru

Prireditve, ki so jo naslovili ***Smeh in čakule pod latnikom*** in ki jo je povezovala Vesna Matevlič, so se med drugim udeležili tudi sežanski in zgoniški podžupan David Škabar in Rado Milič ter župan Občine Miren-Kostanjevica Zlatko Martin Marušič. Za zabavni program so poskrbeli Erna Stantič v vlogi gasilca Pepija, Majda Cotič in Marica Bunc v vlogi Pepine in Rozine, Zofko je zaigrala Marica Grmek iz Društva Kraški slavček, članice Društva kmetič sežanske regije in Kraški komedijanti (Marko Kosmač, Lidija Uršič, Leda in Branko Kocjan) s skečem o varovanju na dutovskem Prazniku terana in pršuta v režiji Bojana Podgorška ter ansambel Zvita feltna, ki je v nadaljevanju igral tudi za ples in razvedrilo. Zbrani so lahko pokušali letošnje nagrajene terane. Slavnostna razglasitev le-teh je bila v nedeljo, 11. avgusta 2013, po povorki okrašenih voz v Dutovljah. Naj poudarimo, da si je 1. mesto priboril teran Bogomila Starca iz Tomaja, drugi je bil Boris Lisjak iz Dutovelj, 3. mesto pa si delijo kar trije vinarji (Mirko Benčič iz Križa, Klet Pupis in Boris Škerlj, oba iz Tomaja).

Besedilo in foto: Olga Knez

Kmetovalci Krasa in Brkinov v Gornji Radgoni

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Radgoni AGRA, ki šteje že 51 let, vsako leto organizira ocenjevanje mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov, sadnih sokov, medu in ocenjevanje vin.

Osnova sejma pa je prikaz kmetijstva v celoti. Tu si lahko ogledamo stroje, repromaterial, se srečamo s pridelovalci in proizvajalci, spoznamo kmetijsko šolstvo ter se strokovno izobrazimo na strokovnih srečanjih in predavanjih. Kmetijsko-živilski sejem je del Pomurskega sejma, ki med drugim prireja projekt Vinska kraljica Slovenije.

Ocenjevanja mlečnih izdelkov se je udeležila tudi Kmetija Božeglav (Milivoj Božeglav iz Štorij) in osvojila zlato medaljo s probiotičnim jogurtom za najboljši slovenski naravni jogurt po oceni strokovne komisije.

Kraški vinarji se že vrsto let v velikem številu udeležujejo ocenjevanja vin in tako je bilo tudi letos. Med 495 vzorci zbranih vin, ki jih je prispevalo 160 vinarjev, so Kraševci prejeli kar 11 zlatih in 24 srebrnih medalj.

Šampion za vino teran PTP letnik 2012 je šel v roke Vinakras, z. o. o., Sežana. Kljub sušnemu letniku sta se ponovno izkazala znanje

in marljivost.

Prvak kraške vinske turistične ceste pa je ponovno postal Borislav Lisjak iz Dutovelj. Tokrat z rdečo zvrstjo Sara 2005.

Na sejmu sta se aktivno predstavili tudi dve društvu: Društvo proizvajalcev kraškega brinjevca in Društvo proizvajalcev brkinskega slivovca.

V akciji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in časopisa Kmečki glas ***S kmetije za vas***, kjer nagrajujejo ponudbo kmetij in njeno trženje, je bronasto odličje dobila Kmetija Buntovi iz Škrbine. Komisijo je prepričala s teranom PTP (letos zlata medalja), s pridelavo in trženjem kmetijskih pridelkov (zelenjave, ajde in zelišč ter izdelkov iz le-teh).

Kmetovalci s Krasa in iz Brkinov so si sejem ogledali v torek, ko je potekal protest slovenskih vinogradnikov proti načrtovanemu dvigu obdavčitev v kmetijstvu. Podelitve priznaja vinarjem se je udeležila tudi kraljica terana 2013 Anet Jagodič.

V upanju na čim boljše letine čestitke vsem sodelujočim ter še posebej vsem nagrajencem.

Besedilo: Majda Brdnik

Šampion Vinakras Sežana (Marjan Colja), kraljica terana Anet Jagodič, slovenska vinska kraljica Neža Pavlič ter Borislav Lisjak – prvak kraške vinske turistične ceste

Zadnje poletne setve

Klub Gaia

Čeprav smo že v drugi polovici poletja, se gredice na vrtu še ne smejo sprazniti. Še marsikaj lahko posadimo ali posejemo za letoš, za zimo ali za prihodnjo pomlad. Nato pa bo sledila priprava tal za naslednjo sezono.

Tla poleti pred ponovno setvijo ali sajenjem samo plitvo obdelamo z motiko. Gredico pred setvijo ali presajanjem najpogosteje pognojimo z dolgo delujočim organskim gnojilom **plantella organik** ali visoko vrednostnim organskim gnojilom v granulah **bio plantella nutritiv univerzal**. Ko sadika raste, pa jo za boljši razvoj pognojimo še s tekočim gnojilom za vrtnine **bio plantella vrt**.

Posejmo motovilec, sadimo radič in endivijo

Motovilec sejemo na gredici, kjer je predhodno uspeval paradižnik. Najprej prerahljamo tla, odstranimo plevela in površino rahlo pognojimo z visoko vrednostnim organskim gnojilom v obliki granul **bio plantella nutritiv za listno zelenjavo** (2 kg/10 m²), ki ga uporabimo tudi pri sajenju radiča, endivije, zelja, brokolija, kolerabe in cvetače. Motovilec sejemo v vrste, ki so med seboj oddaljene od 10 do 15 cm. V domačem vrtu se lahko odločite tudi za prosto setev povprek ali za mešane posevke z zimsko čebulo, s porom ali z zeljem. Po setvi površino še rahlo prekrijemo z zemljo. S setvijo v vrsto lažje preprečimo razvoj plevelov v začetku vegetacije, olajšamo pa si tudi ohranjanje rahle zemlje, saj je motovilec občutljiv tudi na zbitost zemlje okrog korenin. Setev v vrsti je lahko nekoliko gostejša, kot so priporočila na zadnji strani vrečke, držimo pa se razdalje v vrsti, ki naj bo vsaj 15 cm. Do kalitve skrbimo za enakomerno vlažnost, rastline v vrsti pa redčimo na razdaljo od 10 do 20 cm. Motovilec ni občutljiv na nizke temperature, škoduje mu le, če v zimah brez snega zmrznjeni listi niso zavarovani pred soncem. Zato ga v zelo mrzlih zimah brez snega prekrijemo z vrtno tkanino ali s smrečjem.

Gredico za radič in endivijo predhodno pognojimo. Če je v času presajanja endivije zelo vroče, najprej zalijemo samo sadilno jamo, posajene rastline pa senčimo. Če se boste odločili za sajenje sadik s koreninsko grudo, listov ne bo treba krajšati. Ker moramo na vsakem vrtu imeti tudi kakšno sadiko radiča, ga lahko posadimo tudi vmes.

Sejte tudi prezimne vrtnine

Motovilec in špinaca, ki ju sejemo v avgustu in septembru, sta namenjena jesenskemu uživanju. Druga polovica septembra pa je čas, ko ju posejemo za drugo pomlad. Za motovilec ni ovir, rasel bo dobro za vsemi vrtninami, gredice pa ne gnojimo. Špinaca je sorodnica blitve (mangolda) in rdeče pese. Zato je seveda ne sejemo na gredice, kjer je v zadnjih treh letih rasla katera izmed omenjenih vrtnin. Zelo dobro bo uspevala na gredicah za nizkim fižolom, grahom, čičeriko, lečo. Tudi korenček in peteršilj sta dobra predhodni-

ka špinaca. Čeprav je še zgodaj, pa lahko opomnimo, da v pozni jeseni (proti koncu oktobra) nazadnje na vrtu posadimo čebulček in kasneje še česen.

Organski ostanki sodijo na kompost

Za hitrejšo razgradnjo smo na kompostni kup na vrtu po plasteh dodajali tudi organsko gnojilo z velikim številom mikroorganizmov **biogrena**, ki izvrstno biološko aktivira tla in izboljša kompostiranje, hkrati pa ga uporabimo tudi za dognojevanje. Zato smo ga uporabili že pri osnovnem gnojenju ob pripravi tal.

Enostavna uporaba in visoka kakovost

Ker se vsako leto 2–3 % organske mase pretvori v mineralne snovi, nekaj organske mase pa se odnaša s pleveli in z vrtninami, moramo vsako leto dodajati kakovostna organska gnojila. Dodajanje organskih gnojil jeseni je eno najpomembnejših del na vrtu. Organska gnojila v peletah in granulah iz ponudbe so mnogokrat primernejša za uporabo kot hlevski gnoj, zato so njegova dobra alternativa. Mednje prištevamo dolgo delujoče organsko gnojilo v obliki pelet **plantella organik** in **biogreno**. Bogato založeno s kalijem je dolgo delujoče organsko gnojilo v obliki pelet **plantella organik K**. Kalija pa v večini organskih gnojil primanjkuje. Na manjših površinah je nadvse uporabno sodobno organsko gnojilo v obliki granul **bio plantella nutritiv univerzal**. Vsi nutritivi imajo precej prednosti pred hlevskim gnojem. Imajo stabilno sestavo, dobro je, da so toplotno obdelani, ker tako ne vsebujejo plevelov, odlikuje pa jih tudi visok delež suhe snovi in organske mase, zato je njihova poraba zelo majhna.

Besedilo in foto: strokovnjaki Kluba Gaia

Nagradno vprašanje

S katerim dolgo delujočim gnojilom v peletah pognojimo gredico pred setvijo? Trije izžrebani novi naročniki, ki bodo pravilno odgovorili na nagradno vprašanje in se naročili s to prijavnico, bodo za nagrado prejeli izdelek pravilne rešitve.

Odgovor: _____

Si želite še več zanimivih nasvetov za dom in vrt? Postanite član Kluba Gaia in naročnik revije Gaia! Za samo 18,88 EUR letno boste lahko izkoristili mnoge ugodnosti kluba: brezplačna svetovanja, izleti, predavanja, delavnice, poleg tega pa boste prejeli še 10 izvodov revije Gaia.

KLUB GAIA

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta in poštna številka: _____

Izpolnite prijavnico in jo pošljite na naslov: KLUB GAIA, SINJA GORICA 2, 1360 VRHNIKA. Prijavite se lahko tudi po telefonu 01 75 58 160 ali po e-mailu: gaia@klubgaia.com.

Časopis Burja

Šestdeset let po zaključku nižje gimnazije (Komen, Sveto)

Nižja gimnazija, da, tako smo pred šestdesetimi leti imenovali drugo polovico osnovnega šolanja. V današnjem času bi temu rekli dokončana osemletka oziroma devetletka. Nekdanji dijaki smo se zbrali zato, ker je bila naša generacija nekaj posebne- ga, saj smo bili v istem razredu zbrani dijaki od letnika 1933 do letnika 1939. Družina je bila tako pestra zato, ker smo bili prva povojna generacija, ki je pričela obiskovati prvi razred osnov- ne šole v slovenskem jeziku. To je bilo jeseni leta 1945. Mnogi izmed nas so že pred tem obiskovali osnovno šolo, toda v ita- lijanskem jeziku, saj vemo, da so bili naši kraji tedaj pod Italijo in je bila slovenščina prepovedana, nekateri pa so bili, skupaj s svojimi starši, izgnani v Nemčijo, njihovi domovi pa požgani. Ko je bila leta 1949 ustanovljena nižja gimnazija v Komnu, smo se tja iz vaških štiriletnih osnovnih šol vpisali vsi, ki smo želeli nada- ljevati šolanje do popolne osemletke, čeprav so nekateri izmed nas že dopolnili šestnajst let, ter da bi potem lahko nadaljevali šolanje na višji stopnji oziroma da bi se usposobili za določen poklic. Tako smo se v Komnu zbrali sošolci s spodnjega Krasa, ki je obsegal območje od Velikega Dola, Volčjega Grada, Coljave, Kobjeglave, Škrbine do Opatjega sela in Brestovice. Pouk smo imeli v stavbi poleg cerkve, s skromnimi prostori, kjer ni bilo ne telovadnice ne drugih prostorov za primeren pouk. Tako smo imeli za telovadnico kar bližnji travnik pod cerkvenim zidom. Naši prvi profesorji so bili: Srečko Čotar, Stojan Fakin, Mimica Če- bulec, Benjamin Lenassi, Zdravko Forčič in Irena Lenassi Draksler. Prostori v Komnu so postali pretesni, zato smo se jeseni 1952 preselili v bližnje Sveto. Eden izmed nas je odšel na drugo gim- nazijo, vendar ga še vedno prištevamo k naši generaciji. S priho- dom v Sveto smo dobili tudi nekaj novih profesorjev: Matildo Lenarčič, Pavlo Kaluža Volčič in Mirka Dujca, odšla pa sta Srečko Čotar in Stojan Fakin. Pod skrbnim vodstvom šestih profesorjev smo pomladi leta 1953 vsi uspešno zaključili nižjo gimnazijo.

Skupinska slika ob zaključku nižje gimnazije leta 1953
Profesorji: Pavla Kaluža, Zdravko Forčič, Matilda Lenarčič, Mirko Dujca,
Mimica Čebulec in Benjamin Lenassi

Po končani nižji gimnaziji smo se razšli na vse strani. Nekateri iz- med nas so ostali v domačem kraju, drugi so nadaljevali šolanje, nekaj pa jih je odšlo s trehuhom za kruhom po svetu. Vsi pa se prav radi vračamo v domače okolje, zato smo se že po trideset- jih letih odločili, da organiziramo prvo srečanje. 24. junija 1983

smo se zbrali v Tupelčah. Po dolgem času se je bilo prav prije- tno srečati, pokramljati z nekdanjimi sošolci, saj smo bili že vsi v zrelih letih, ter videti nekdanje profesorje. Skupaj s profesorji (Benjaminom Lenassijem, Mimico Čebulec, Matildo Lenarčič in Zdravkom Forčičem) se nas je zbralo kar 36.

30. obletnica leta 1983 v Tupelčah

Naslednje srečanje smo imeli 14. junija 2003 v Križu ob naši 50. obletnici. Tu se nas je skupaj s profesorji zbralo 32 sošolcev. 40. obletnico smo izpustili, ker nismo zbrali dovolj moči za organi- zacijo srečanja.

50. obletnica leta 2003 v Križu

Tretje srečanje je bilo leta 2013, ko smo se mi, zdaj že osiveli so- šolke in sošolci, oprti na različne ortopedske pripomočke, toda še vedno dobre volje, zbrali 8. junija v Svetem z namenom, da proslavimo 60. obletnico zaključka šolanja na nižji gimnaziji. Tako zbrani v Svetem smo v tamkajšnji znameniti cerkvi imeli sveto mašo za vse pokojne sošolce in profesorje. Obojih skupaj je 16, od tega 12 sošolcev in 4 profesorji. Zbrano smo se v spominu oddolžili njim, za nas pa prosili čim več zdravja za preostanek življenja. Nato smo se sprehodili do poslopja nekdanje šole, kjer smo obudili spomine na nekdanje dni ter kljub deževnemu vre-

menu naredili nekaj posnetkov. Od tu smo se odpravili v Branik, kjer smo v prijetnem gostišču nadaljevali z družabnim večerom, nekateri izmed nas pa se zaradi zdravstvenih težav tega druženja niso mogli udeležiti, zato so po maši odšli domov. Ko smo se prešteli, smo ugotovili, da se nas je ob tej priložnosti zbralo 21 sošolcev in dve profesorici: Pavla Kaluža Volčič in Matilda Lenarčič. Deset pa se jih ni moglo udeležiti tega srečanja, ker so bili zadržani zaradi različnih razlogov ali pa prevelike oddaljenosti (Srbija, Avstralija, Kanada).

Slavnostna govornica Irena Živec nas je v svojem nagovoru spomnila na davno leto 1953. Od tedaj je res minilo 60 let, vendar so ta leta minila zelo hitro, čeprav je marsikdo izmed nas preživel tudi težke trenutke življenja. V imenu organizatorjev srečanja (Jožeta, Damjana, Elde in Irene) ter vseh ostalih se je zahvalila prisotnima profesoricama Pavli Kaluži Volčič in Matildi Lenarčič za požrtvovalnost pri njunem pedagoškem delu ter jima zaželela veliko zdravja. V nagovoru nas je spomnila, da je nižjo gimnazijo končalo 43 dijakov (skupaj s tistimi, ki je prebegnil), od tega 25 deklet in 18 fantov. Zaželela nam je, da ta večer pozabimo na težave in skrbi ter naj se raje veselimo srečanja ob prijetnem klepetu in obujanju spominov. V imenu povabljenih profesorice se je za povabilo zahvalila Matilda Lenarčič, nas pohvalila, da smo v življenju tako uspeli, in nam zaželela prijetno zabavo.

Za dodatno veselo razpoloženje je poskrbela Erna Stantič iz Komna, ki je popestrila naše srečanje ter nas do solz nasmejela s humorjem in skeči na račun gasilskih duhovitosti in prigod, ki jih je doživel gasilec Pepi. Silvan Furlan je predstavil svojo, v samozaložbi izdano knjigo z naslovom *Kronika* ter nam podaril lepo izrezane spominske ploščice iz kraškega okrasnega grma – ruja. Majda Jazbec, poročena Maček, nam je prebrala nekaj pesmi iz svoje bogate zakladnice, ki so se nabrale v času njenega službovanja po raznih krajih, saj je kot pedagoško izobrazena vsekakor večša tovrstnih izdelkov. Za zaključek pa nam je Silvan Bačer (tisti, ki ga v 4. letniku v Svetem ni bilo) predstavil še izbor fotografij, ki so nastale v obdobju šolanja ter ob obletnicah.

Preden smo se razšli, smo si obljubili, da bi bilo potrebno ponovno snidenje organizirati v krajšem časovnem obdobju, po možnosti že čez 5 let.

Irenin nagovor

60. obletnica zaključka nižje gimnazije 8. junija 2013 v Svetem

Prisluhnili smo profesorici Matildi Lenarčič

Besedilo in foto: Silvan Bačer

V Divčih smo praznovali

Vasica, ki leži na vzhodu Komna in o njej pogosto rečemo, da je predmestje Komna, je v okviru občinskega praznika praznovala. Praznovali so prebivalci, ki so zadnja dva meseca ubirali posebne poti, zapirali okna in se zazirali v velike izkope, ki jih je opravljalo podjetje KSP iz Sežane. Obnovili so jim vodovod, ki je bil dotrajan, pa tudi pretočnost skozi veliko preozke cevi ni bila v koraku s časom. Dočakali so trenutek, ko je poslednja domačija v Divčih povezana z virom nepogrešljive vode. In vsem tem posegom po vasi je sledilo tudi asfaltiranje tistega dela poti, kjer so dela terjala izkopavanja. Tako so se odločili, da bodo to skupno pridobitev primerno, pa čeprav skromno, proslavili ob občinskem prazniku. V soboto, 22. junija 2013, so v Divči prišli tudi tisti, ki so v tej prijazni vasi pričeli svojo življenjsko pot in jo kasneje ubrali vse do tam, koder je bilo življenje bolj prijazno in so bile možnosti

zaposlitve. S tistimi, ki v Divčih živijo, teh je trenutno 45, se je na 'fešti' zbralo 50 ljudi. Med njimi je bil tudi župan Občine Komen, vodja del s strani KSP, d. d., Sežana, gospod Aleksander Grmek, nadzorni pri opravljanju teh del, gospod Andrej Kovačič, in direktor Kraškega vodovoda Sežana, gospod Peter Fabiani. Župan je pozdravil vaščane, jih pohvalil, da so bili pri doseganju načrtovanega cilja vztrajni in ob tem posebej izpostavil člana odbora Vaške skupnosti Komen iz Divč. To je bil gospod Danilo Ferfolja; vaščani so mu hkrati dali priložnost, da je projekt, udejanjen seveda, na slovesnosti tudi predstavil. Med prizadevnimi je bil tudi Jože Terčon, ki skupaj z Danilom snujeta in včasih tudi bijeta boj za vas Divči.

»Veliko je želja, veliko je potreb. Vse bomo morali umestiti v realne možnosti,« pravijo domačini, ki so hkrati ob tem dogodku v

sebi začutili potrebo po tu in tam skupnem vaškem druženju, ki ne premore veliko prebivalcev, ima pa prihodnost. V njen objem se v prazne domačije vračajo mlade družine, nasledniki tistih, ki so v tistih časih Divčim dali tako prijazen obraz. Radi bi, z razumevanjem jesarjev, že prihod v vas polepšali – Divski kal je slednjim bolj v sramoto kot v ponos. Tudi nekdanja drevesnica kliče po prebujenju iz agonije propadanja in srčno upajo, da bo rastoča Letrika, firma, ki zaposluje približno 90 delavcev, poskrbela za spodobno in predvsem zdravo okolje.

O vseh teh temah je stekel pogovor na prazniku, na katerem so po svojih močeh zapeli slovensko himno, pesem Sem slovenska deklica in Kje so tiste stezice. Po teh se ljudem toži, da, tudi po tistih, po katerih so nekdanj ubirali korake bolj srčni ljudje, predvsem pa bolj srečni, saj so videli svojo prihodnost. Trak je prerežala prav zanimiva družina: župan Danijel Božič, najstarejši občan Divč Srečko Kukanja Gluscev, ki bo v naslednjem letu

dočakal 89 let, in najmlajši občan Divč Vid Furlan, star komaj dva meseca in pol.

Srečno naši občani, toliko bolj, ker se zavedate, da tisto, kar so nam pustili starši, ne smemo ne zapraviti ne prodati, še manj pa pustiti, da propada. To je del nas. Ponosni bodite na to dediščino in v njej je tudi občutek za sovaščana, sočloveka, kar ste v soboto dokazali tudi z drobno pozornostjo. Danilo in Marija Ferfolja sta 29. junija 2013 proslavila 50-letnico skupnega življenja. Zakoncema ste, četudi teden prej, čestitali, jim spekli torto, jih presenetili in takih presenečenj je človek vesel.

Bodi veliko tega in predvsem tesnega sodelovanja v iskanju boljše prihodnosti za vse.

Besedilo: Ana Godnik
Foto: Polona Makovec

Skrajšali smo razdaljo Po poteh spominov

Ob občinskem prazniku je Društvo izgnancem Slovenije 1941–1945 – Krajevna organizacija Komen tudi letos organiziralo pohod Po poteh spominov. Člani društva in ljubitelji pohodništva smo odšli na pot prav na dan državnosti, saj smo prepričani, da je tudi izgnanstvo del te državnosti.

45 udeležencev se je zbralo pred kulturnim domom v Komnu in ker so bile napovedane plohe in nevihte, smo se odločili, da pohod skrajšamo. Tako smo šli iz Komna v Divče, nadaljevali mimo znane romarske poti do cerkve Marije Oberšljanske, se spustili proti Malemu Dolu, od tu pa ubrali pot do Tomačevice. Tu smo se, nekateri kar pošteno mokri, zbrali v vaškem domu, kjer je bilo druženje vseh pohodnikov. Za prijazno druženje smo poskrbeli kar člani sami, zapeli smo si nekaj pesmi iz naše mladosti, večinoma so bile to slovenske narodne, pa saj se je za praznik države to spodobilo. In že uvodoma smo si rekli: »Ne bomo tarnali, ne bomo nikogar kritizirali, tudi se ne bomo hvalili, še manj pa govorili o tistih, ki jih danes ni med nami. Danes bomo skromno, vendar iz duše praznovali, kajti veseli in srečni smo, da se lahko še dobimo in stopimo v kraje, ki so utrpeli požig vasi in izgnanstvo v letih naše borbe za svobodo.« Priznali smo si, da nas je na pohodu članov društva izgnancev iz leta v leto manj, saj mnogim pešajo moči, prihajajo pa k sreči mlajši, ki so ljubitelji

pohodništva. Vsem, tudi tistim, ki ostajajo doma, pa je ob dnevu državnosti skupno – izgnanstva nikjer in nikoli več!

V Tomačevici je za ureditev Stjenkovega doma – vaškega doma poskrbel kar sam predsednik vaše skupnosti Dejan Jančar, ki se mu za vso skrb in pomoč toplo zahvaljujemo. Ne vemo, zakaj domačini niso našli časa, da bi skupaj z nami, v njihovem domu proslavili dan državnosti, pa čeprav malo drugače. In v čem je

naša drugačnost? Ne obujamo spominov, ne zidamo gradov v oblakih in si ne obljublamo nedosegljivih ciljev, le hodimo, uživamo v naravi in se družimo, iskreno in prijateljsko, kar je posebna vrednota v tej zmešnjavi vrednot, ki jih skorajda ni več.

Vsem pridnim članom, ki so poskrbeli tudi za pijačo in nam postregli s pečenim pršutom, ki sodi na Kras, in s sladkimi dobrotami, da bi ublažili grenkobo vsakdana, iskrena hvala.

Na tej tradiciji pohoda, brez političnega naboja, ostane del programa Društva izgnancev Slovenije 1941–1945 – Krajevne organizacije Komen. Naši predsednici, Sabini Godnič, pa pravimo: »S skupnimi močmi smo uspešni, mar ne?«

Besedilo: Ana Godnik

Skupinsko priznanje gabrovčanskim igralkam

V sklopu regionalnega Linhartovega srečanja, ki se je v začetku poletja odvijalo v Tartinijevem gledališču v Piranu, se je predstavila tudi gledališka skupina KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu s komedijsko uspešnico Mira Gavrana Vse o ženskah v priredbi Sergeja Verča in v režiji gledališke igralk, dobitnice Borštnikovega prstana, Minu Kjuder.

Nagrajenke s svojo režiserko (z leve proti desni): Silvestra Grižnik - Kačič, Branka Guštin, Bojana Furlan, Grozdana Švara, režiserka Minu Kjuder in Milena Colja

Na predlog področne selektorice, gledališke igralk Nataše Tič Ralijan so igralk Milena Colja, Bojana Furlan, Silvestra Grižnik - Kačič, Branka Guštin in Grozdana Švara prejele kolektivno priznanje za najboljšo žensko vlogo s sledečo utemeljitvijo:

»Peterica igralk – Milena Colja, Bojana Furlan, Silvestra Grižnik - Kačič, Branka Guštin in Grozdana Švara – je v uprizoritvi komedije Mira Gavrana Vse o ženskah v izvedbi gledališke skupine KD »Brce« iz Gabrovice pri Komnu v režiji Minu Kjuder ustvarila zelo duhovito, pisano, precizno, lahkotno, ganljivo in domiselno predstavo. Izredno uigran igralski ansambel petih žensk je skrbno voden, saj je v sklopu celotne predstave vsaki igralki namenjeno posebno mesto, da se lahko izrazi na najbolj priroden in lasten način, hkrati pa ima vsaka igralka zaradi menjave številnih vlog možnost in priložnost pokazati najširšo paleto svojih igralskih sposobnosti. Brez izjeme so prav vse – izvrstne! Tako v izražanju karakternih oznak posameznih in zelo različnih likov kot v miselni podaji teksta in podteksta ter v vzpostavljanju medsebojnih, zdaj komičnih, zdaj prav dramatičnih odnosov ter v dinamični soigri. Nezanemarljiva je tudi njihova glasna in artikulirana govorica, kar je pri ljubiteljskih igralkah in igralcih včasih prej izjema kot pravilo.«

Foto: arhiv KD Brce

Razstava mozaikov Roberte Skerlavaj in delavnica izdelovanja mozaikov v Volčjem Gradu

Društvo Debela griža Volčji Grad je konec julija letos likovno razgibalo vas in v svoje goste povabilo umetnico mozaicistko Roberto Skerlavaj iz Trsta. Vaški dom je tako že v petek, 26. julija, zvečer zažarel v pisanih kamenčkih, ki so sestavljali različne motive njenih mozaikov, ki jih je postavila na razstavo. Razstavo sta s pozdravnimi besedami in predstavitevjo umetnice odprla Martina Kafol in Stojan Kosmina, z občuteno zaigranimi skladbami na harmoniko pa jo je popestril Egon Tavčar.

Roberta Skerlavaj se je izobraževala na D'Arte Enrico e Umberto Nordio v Trstu, kjer je usvojila številne umetniške tehnike. Vendar ji to ni bilo dovolj, želela se je še bolj usmerjeno posvetiti mozaiku, zato se je po diplomi šolala še na svetovno znani šoli Scuola

la Mosaicisti del Friuli v Spilimbergu. Spilimberg ima dolgo tradicijo izdelave mozaikov in terazzo tlakov, že od rimskih in bizantinskih časov, zato so leta 1922 tu ustanovili šolo z namenom, da bi lahko mladim prenesli znanje o tej starodavni tehniki. Roberta mozaike gradi iz raznobarnih ka-

menčkov, koščkov marmorja, lesa, ostankov keramičnih ploščic, stekla ..., motive pa jemlje iz narave, navdih ji daje glasba in celo

motorji, ki so poleg mozaika njena velika ljubezen.

V soboto, 27. julija, je Roberta v volčjegraj-skem vaškem domu vodila celodnevno delavnico izdelovanja mozaikov. Zanimanje za udeležbo je bilo veliko, v delavnici ni-smo sodelovali samo domačini, ampak tudi udeleženci iz drugih kraških vasi, pa tudi iz Italije. Izdelovanje mozaikov je pritegnilo otroke, pa tudi odr-

sle, ki smo tisto soboto zelo pridno gradili še eno Debelo grižo iz majhnih kamenčkov. Odločili smo se za »kolektivni« mozaik: na leseno podlago v velikosti 90x80 cm smo po fotografski predlo-gi narisali obrise našega prazgodovinskega gradišča in se poto-pili v svet prvotnih graditeljev, ki so v obzidja zložili tisoče ton kamenja. Izbirali smo kamenčke, tolkli korce za oblikovanje njiv, lomili odpadne keramične ploščice za bore in travo, jih z lepilom pritrdjevali na podlago in se na veliko igrali z domišljijo. Roberta nam je svetovala, kako kombinirati barve, da mozaik na koncu da tudi pravi prostorski vtis. Naš kolektivni mozaik ni končal s po-polnoma realističnim izgledom, ampak z navdihom prihodnosti: tam bomo postavili še štirno, izkopali kal, v bližini bo ekološka kmetija, tam bomo gojili jagode ... Potrebne je bilo precej potr-pežljivosti, vendar je bilo vzdušje odlično, Roberta nas je prija-zno usmerjala in zvečer je nastala nova Debeli griža, ki smo si jo najbolj vztrajni na koncu ogledali z ganjka vaškega doma. Šele z razdalje se je umetnina pokazala v pravi luči.

Besedilo: Romana Marinšek Logar

Taborniška četa Ognjeni ruj Komen

Vodstvo Ognjenega ruja iz Komna že nekaj let uspešno širi ta-borniški duh med mladimi, v zadnjem času tudi med njihovimi starši. Najmlajšo skupino MČ Medvedi (starost 7 let) vodita Tina Tragin in Ana Meziniec, vod mlajši GG Orli (starost 10–11 let) vodi Ivana Žigon, vod starejši GG Pobesnele kobilice (starost 12–15 let) vodita Urša Terčon in Kaja Meziniec, skupino srednješolcev PP pa vodi Žiga Pavlin.

Pri vsem tem se vztrajno trudimo tudi grče, starejši člani naše čete (starejši od 28 let), ki z aktivnostjo, znanjem in s podporo prispevamo k boljši učinkovitosti delovanja čete. Že tretje leto zapored izmenično organiziramo pohode po naših okoliških krajih skupaj z Rodom kraških j'rt (RKJ) Sežana in s četo iz Diva-če. Starši in ostali člani se pohodov redno udeležujemo. Pohode organiziramo vsak mesec, razen pozimi, kadar je hud mraz, sicer pa za nas vreme ni ovira. Ta srečanja nas močno povezujejo.

Sestanki vodov potekajo redno, vsako soboto v taborniškem kotičku v Gorjanskem. V septembru izvajamo obvezni vpis in čajanko za nove člane. V decembru izdelujemo voščilnice, ki jih skupaj z lučko miru, tj. lučko iz Betlehema, delimo po cerkvah komenske župnije. Okoli pustnega časa se naši otroci veselijo peke pustnih flancatov. Sami pripravijo testo ter pečejo flanca-te, temu pa sledita igra in zabava. Ker je bila letošnja zima zelo radodarna s snegom, smo se z avtobusom podali na sankanje na Lokve in tam ob razstavi spoznali tudi okolico ter bogatost njenih gozdov. Letošnji prestop (svečana podelitev rutk novim članom, prehod med starostnimi vejami) je potekal 21. aprila 2013 (22. april – dan tabornikov) na orleški gmajni. Te svečane podelitve se obvezno udeležimo vsi člani čete skupaj s starši. V maju je v Postojni potekal področni mnogoboj, kjer so naši ta-borniki pokazali znanje, ki ga usvajajo čez celo leto. Starejša GG skupina je osvojila 3. mesto.

Sicer pa nas boste poleti lahko našli na glavnem taborjenju, ki ga organizira RKJ Sežana v vasi Geršiči ob reki Lahinji v Beli krajini. Desetdnevno bivanje v šotoru ali pa tudi pod milim nebom, v dežju, vročini, letos tudi v toči, hrana iz menažke, zabavni večeri ob ognju, nočna straža in še bi lahko naštevali dogodke, ki na tabornika naredijo nepozaben pečat. Zato se naši taborniki vsako poletje radi vračajo na taborni prostor.

Tudi akcija zbiranja starega papirja se je izkazala kot zelo dobrodošla in je bila pri vas občanov zelo dobro sprejeta. Papir zbira-
mo skozi celo leto, in sicer vsak drugi mesec v letu kontejner postavimo pri knjižnici v Komnu. Zbrana sredstva porabimo za

nakup prepotrebne opreme (šotori, šotorke, lokostrelska oprema, kompasi ...). Zelo smo vam hvaležni, da s solidarnostjo in z dobro voljo ter z zbiranjem papirja podpirate naše ideje in prostovoljno delo z mladimi.

Taborništvo ni samo krožek, taborništvo je način življenja!

Taborniški pozdrav Z D R A V O!

Besedilo: vodstvo čete ČOR Komen

Foto: Pavel Vrabec

Sozvočja gora in glasbe Urbana Goloba

V petek, 19. julija 2013, so v razstavišču Stolp na vratih v Štanjelu odprli fotografsko razstavo vsestranskega umetnika Urbana Goloba iz Ljubljane z naslovom **Sozvočja**, ki sta jo s svojim glasbenim nastopom popestrila pevec Metod Banko ter kitarist Teo Collori. Izvajala sta pesmi s svoje nove zgoščenke **Pesem o morju**.

»Fotografska razstava **Sozvočja** sestoji iz šestih diptihov, ki v medsebojno razmerje postavljajo gore in glasbo. Nasproti oziroma v dogovoru si stojijo: barvno in kompozicijsko usklajene fotografije izsekov gorske pokrajine (Himalaje) z morebitno, a ne nujno človekovo prisotnostjo in s pečatom nadčasovnosti, črno-bele koncertne fotografije džez glasbenikov, ki bi jih lahko poimenovali »ujeti trenutki« in ki jih je minljivosti iztrgal fotografski objektiv. Dogovori med alpinistično in koncertno fotografijo so toliko bolj razumljivi ob vedenju, da je Urban Golob, ki ga zadnje čase poznamo v prvi vrsti kot fotografa, ki sodeluje z mnogimi različnimi revijami in fotografskimi agencijami, medijsko pa je bila najbolj odmevna fotografskodokumentacijska odprava Ski Everest 2000 (prvo neprekinjeno smučanje z vrha Everesta), alpinist in glasbenik, ki je preplezal številne smeri v Alpah, Andih in Himalaji, igral bobne pri Malih Bogovih, Vladu Kreslinu in Mii Žnidarič, danes pa pri Godbi vertikale,« je 43-letnega Urbana Goloba orisala etnologinja dr. Špela Lozej.

V zadnjem desetletju se je Golob uveljavil tudi kot literat, avtor knjige **Na beli steni**, in kot pisec raznovrstnih prispevkov, deluje pa tudi kot urednik in scenarist, pri čemer združuje življenjske in alpinistične izkušnje, fotografsko in glasbeno znanje ter široko geografsko in socialno izobrazbo.

Filantrop, človek z veliko mero sočutja za bolečino in stisko človeka, ki je že v otroštvu s pomočjo gorske trdoživosti premagal raka, pripoveduje o medijsko odmevnem zimskem prečkanju slovenskih Alp od Tolmina do Maribora: »Za to zimsko turo, tj. za 320 kilometrov hoje, plezanja in smučanja, kjer sem premagal 16.545 metrov nadmorske višine, sem potreboval 13 dni. Vsake dva dni sem se javljal za radio Val 202 in promoviral sklad Ustanove za pomoč otrokom z rakom in s krvnimi obolenji in tako smo poskušali pridobiti denar za dobrodne namene. Takrat smo zbrali 40 tisoč nemških mark (približno 20 tisoč evrov).« Razstavljene fotografije – tako črno-bele fotografije glasbenikov kot barvne fotografije gora – je Golob, ki sedaj fotografira s Canonom D 5, opravil na film in tudi diapozitive s fotoaparatom

Urban Golob, Špela Lozej, Teo Collori in Metod Banko (z leve proti desni)

Canon EOS 3. Seveda pa to ni bila prva predstavitev na Krasu, od koder izvira tudi njegov rod. Njegova prababica je bila iz Breštovice pri Komnu. Svoje umetniške fotografije je v tej prečudoviti kraški pokrajini razstavljala že sedemkrat. Seveda pa razstavlja tudi po drugih krajih Slovenije, Italije in Hrvaške.

Sozvočje prireditvi pa je dal tudi nastop pevca Metoda Banka in kitarista Tea Collorija, ki sta letos aprila pri založbi Celinka v Ljubljani predstavila izdano zgoščenko **Pesem o morju**. Na zgoščenki je devet pesmi. Gre za brano poezijo na besedila različnih slovenskih in tujih avtorjev, ki sta jih mlada ljubljanska avtorja Banko in Collori uglasbila do takšne mere, da so nadvse prijetna za ušesne školjke. »Pesmi nastajajo ob druženju in v želji po muziciranju ter občutku dnevnice preko odra v povezavi s poslušalci oziroma gledalci. Svojo prvo zgoščenko sva predstavila na Festivalu Godibodi v Ljubljani,« pravita Teo, po rodu sicer iz Lucije, ki ustvarja kot svobodni umetnik v Ljubljani, in Metod, prav tako iz Ljubljane, ki pa se za status svobodnega ustvarjalca šele poteguje. Spoznala sta se na študiju džez na glasbenem konservatoriju v Celovcu.

Večer z odprtjem fotografske razstave Urbana Goloba, ki bo v Štanjelu na ogled do 9. septembra, se je ob povabilu gostiteljev Marije in Jožefa Švaglja iz Naše dežele prevesil v prijetno druženje ob izbrani kapljici in prigrizku na vrtu.

Besedilo in foto: Olga Knez

Sveža, eko zelenjava s Kmetije Brinjevka

Kmetija Brinjevka je mlada kmetija, ki deluje v okviru socialnega podjetja Brinjevka, d. o. o., so. p. Socialno podjetje Brinjevka, d. o. o., je bilo ustanovljeno lani decembra in je v lasti Društva za duševno zdravje in kreativno preživljanje prostega časa »VEZI«. Kmetija se nahaja v Malem Dolu pri Komnu. Svoje prve korake v stiku z zemljo smo naredili letošnjo pomlad. Z veliko naklonjenostjo domačinov in lokalne skupnosti smo obdelali okoli 2,5 ha kmetijskih površin. Pridelujemo domačo sezonsko zelenjavo po načelu zdravega in ekološkega kmetovanja »kot je bilo nekoč«. V današnjem času lahko veliko preberemo in poslušamo o pomenu zdrave prehrane na naše zdravje. Znano je, da je prav hrana tista, ki znatno vpliva v prvi vrsti na naše počutje in zdravje, posledično pa na kakovost našega življenja. Žal pa nam hiter način življenja in primanjkovanje časa onemogočata, da bi lahko doma pridelovali svežo, zdravo in vitaminov polno zelenjavo. Na Kmetiji Brinjevka smo se zato odločili, da naredimo korak naprej in odpremo vrata slehernemu potrošniku, ki mu zdrav način

prehranjevanja in življenja pomenita veliko. Naš cilj je, da ponudimo pester izbor sveže, ekološko pridelane zelenjave, ki z njive v najkrajšem možnem času prispe do kupca. Veseli smo, da naša zelenjava že prihaja v domove ljudi, v javne zavode, namenjene otrokom, mladostnikom, starostnikom, kakor tudi v nekatere restavracije in gostilne. Trenutna ponudba zajema paradižnike, paprike, jajčevce, bučke, rdečo peso, krompir, por, solato in radič. Pa še kaj bi se našlo. V jesenskem času pa se nam bodo pridružili še cvetača, brstični ohrovt, brokoli, zelje, radič in solata. Veselimo se, da nas je okolje pozitivno sprejelo in nas pri tem podprlo, kar je razvidno iz množičnega obiska kmetije tako domačinov kot tudi ljubiteljev ekološke prehrane iz širše okolice. Veselimo se vašega obiska na naši kmetiji, ki je odprta od ponedeljka do petka od 7. do 15. ure ali pa nam vaše želje po sveži in zdravi zelenjavi sporočite na gsm številko 041 980 871 ali elektronski naslov kmetija.brinjevka@gmail.com.

Besedilo in foto: Nataša Varšek Furlan

Na vrhu Triglavu tokrat zavihralo še več primorskih zastav

In so šli Kraški gadje. Peto leto zapored. Tokrat so se poleg spodaj podpisane vso pot potili in se mučili še Antonio Bolzano, Dane Božič, Danijel Božič, Gabriela Caharija, Zvonko Gec, Vojko Marušič, Ervin Pegan, Giorgio Ruzzier, Aleksander Tretjak - Bibc, Aleks Štrekelj, Franko Zadnik ter en in edini Marijan Zega. Odhod je bil tokrat izpred občinske stavbe v Dolini. Da je prvi dan dan za zabavo, se je vedelo že po prvi uri hoje, ko smo se usedli v ladjice in se pripeljali vse do Križa. Že takrat smo vedeli, da ne bomo ne lačni in ne žejni, saj nas je po sprejemu v kriškem pristanišču čakala še pojedina rib pri našem pohodniku in največjem strokovnjaku za ribe, pri Bibcu.

Kras se je tudi v kasnejših urah izkazal kot gostoljuben, saj nismo prav veliko časa hodili, ko so nas pogostili v gostilni Suban v Trnovci. »Dan se bo kar zavlekel,« smo ugotavljali, kar pa ni prav nikogar motilo. V Gorjanskem so nas, tako kot se spodobi, sprejeli v domovanju kluba Kraških gadov, v le nekaj kilometrov oddaljenem Volčjem Gradu pa prav tako ni manjkalo topline. Vaščani Hruševce so nas pospremili vse do Raše, kjer se je prvi dan brez prevelike utrujenosti tudi zaključil.

Drugi dan smo nadaljevali čez dolino Raše vse do Dolenje vasi in Razdrtega pa do Nanosa. Tretji dan smo po številnih hribih in dolinah osvojili Idrijo. Pokrajina je že precej ozelenela in ze-

njava po vrtovih se nam je zdela večja kot na Krasu. Četrty dan nas je čakal pošten zalogaj, saj smo morali nekako prehoditi do konca Primorske. Pred ciljem pa se je kar nekaj hribov umaknilo v dolino in obratno, očitno je bilo tudi, da so nepridipravi preprosto premaknili kako oporno točko na drug hrib. Kljub temu smo uspeli prisopihati do koč na Petrovem Brdu. Najhuje je bilo za nami, Bohinjska Bistrica in dolina Voje, naše izhodišče za Triglav, sta bili oddaljeni le še nekaj ur hoda, zato nas tudi dež ni preveč zmotil.

Predzadnji dan smo preko Vodnikovega doma in koč na Planiki slovenski ožak tudi osvojili. Napovedi slabega vremena so prestrašile še tako neustrašne gade. Čeprav zaradi megle nismo vi-

deli niti okoliških vrhov in doline, pa smo se šele tu, 2864 metrov nad morjem, zavedali, kako dolgo pot smo prehodili.

Svojim sopohodnikom se zahvaljujem za čudovito izkušnjo in podporo, da je bil še tako dolg kilometer znosen. Za smeh in dobro voljo, da se je še sedemnajsta ura hoje zdela, kot da bi ravnokar vstali. Za igranje Nemcev in partizanov ter uspešno prosjačenje. In na koncu hvala za vse prepotrebne nasvete in skrb. Prav tako se, upam, da tudi v imenu ostalih pohodnikov, zahvaljujem vsem podpornikom tega podviga, klubu Kraških gadov in Gorjancem. Prav slednji skupaj z neumorno družino Zega dokazujejo, da je doma najlepše.

Besedilo in foto: Petra Mezinec

Mladifest – najboljši julijski mladinski festival v Sežani

In je prišel julij.

Že po sodelovanju v super uspešnem junjskem uličnem spektaklu KULTULICE (Ulično gledališče Ana Desetnica) smo si Podlagovci rekli: »Ola, zdej smo pej t:m!« V juliju namreč. Že 19. leto zapored je poletni festival Mladifest tisti, ki spremeni Sežano iz spalnega naselja v mesto, polno dogajanja in pozitivne energije. Med 5. in 21. julijem se je, kot vsi vemo, na festivalu v Sežani in okolici dogajalo marsikaj. Ne bomo nakladali in bomo kratki:

- Mladifest je zakon;
- Klub študentov Sežana je zakon;
- Kosovelov dom Sežana ima odlično opremo in je zakon;
- obiskovalci festivala ste zakon;
- mi, Podlagovci, smo pa itak zakon!

S sodelovanjem treh organizacij (MC Podlaga, Kluba študentov Sežana in Kosovelov dom Sežana) smo pokazali, da je mogoče z medsebojnim spoštovanjem in nesebičnostjo realizirati še tako

Publika na koncertu v Wkrwglci pri Plešivici

zahtevne projekte.

Vtise s festivala lahko najdete na www.mladifest.org.

Se vidimo prihodnje leto na 20. obletnici! Še je wlja u fritezi!

Besedilo: Blaž Kocina in Goran Grabić

Foto: Andrej Murovec

Burja

SolokamP – glasbeno izobraževanje botrovalo izvrstnim zaključnim koncertom

Od 21. do 31. avgusta 2013 se je sicer umirjen Štanjel spremenil v razigrano glasbeno vasico. Na uličicah starega dela tega čudovitega kraja, v prostorih gradu in na grajskem dvorišču se je vsak dan od jutra do večera razlegalo brenkanje strun harf in citer, prodornejši zvok pozavn je gotovo segel še dlje, pevce pa se je slišalo v okolici cerkve sv. Danijela, kjer so imeli lekcije s klavirjem. Organizator mednarodnega »kampa« glasbenikov, tj. Kulturno društvo UPOL, je k sodelovanju povabil izvrstne profesorje, tem pa so se na lekcijah mojstrskih tečajev za instrumentaliste in pevce pridružili mladi in nadarjeni glasbeniki, ki so želeli nadgraditi svoje glasbeno znanje. V majhen srednjeveški Štanjel so pripotovali iz velemest, kot so Frankfurt, Bonn, Dunaj itd. in takoj vzljubili Kras. Ekipa UPOL-a je poskrbela, da jim je bil predstavljen v kar najboljši luči; udeležence je popeljala na spoznavanje tradicionalnega čebelarstva in umetnostne obrti kamnoseštva, nudila jim je značilne kulinarčne dobrote, jih razveselila z izletom na morje v sosednji Sesljan. A sprostitev je prišla na vrsto šele po koncu intenzivnega delovnega dne. Študentje SolokamPa so imeli lekcije v solistični in komorni igri, tehnično izpopolnjevanje, vadbo ter koncerte. Pet citrarjev je svoje znanje poglobljalo pod mentorstvom avstrijskega pedagoga in skladatelja Haralda Oberlechnerja, sedem harfistov pod vodstvom primorske profesorice Anje Gaberc, pod mentorstvom mednarodno uveljavlje-

Zaključni koncert harfistov v Viteški dvorani v Štanjelu

nega tenorista Thomasa Heyerja iz Nemčije se je izpopolnjevalo deset solopevcev, trinajst pozavnistov pa se je urilo s priznanim profesorjem Dušanom Kranjcem. Glasbeniki so imeli odlično klavirsko spremljavo, saj sta na SolokamPu sodelovala pianista Aleksandra Pavlovič iz Nove Gorice ter Klaus Roth iz Nemčije. SolokamP je poleg mednarodnih mojstrskih tečajev zajemal še sedem koncertov na petih različnih prizoriščih, izbranih lokacijah kraške pokrajine, in sicer na borjaču Spacalove domačije v Škrbini, v Gostilni na placu v Kazljah, v Viteški dvorani in cerkvi sv. Danijela v Štanjelu ter na borjaču domačije Pri Davidu in Martini v Volčjem Gradu. Koncerti so imeli prost vstop, koncertna prizorišča pa so bila vselej napolnjena. Občinstvo je kazalo navdušenje ob zanimivih koncertnih programih in prepričljivi izvedbi koncertantov, med katerimi so imeli na dveh večerih izredno priložnost slišati vrhunske, mednarodno uveljavljene glasbene umetnike, ki nastopajo v uglednih koncertnih dvorinah. Odzivi profesorjev ter aktivnih udeležencev SolokamPa so nadvse pozitivni. Zadovoljni so z glasbenim napredkom študentov, za kar so zaslužni izvrstni profesorji, ki so z njimi delili svoje dragocene pedagoške in koncertne izkušnje ter jih na intenzivnih lekcijah usmerjali na pot tehnične in umetniške nadgradnje. Poleg tega pa jih je navdušilo tudi mirno okolje Štanjela, ki je zelo primerno za zbrano delo, gostoljubnost Kraševcev in odlična programska zasnova, organizacija in produkcija projekta, ki ga podpisuje ekipa UPOL.

Besedilo: Helena Gardina

Foto: Polona Makovec

Zaključni koncert pozavnistov v štanjelski cerkvi

Poti kraške univerze do ljudi

Pred nami je že četrto študijsko leto na kraški Univerzi za tretje življenjsko obdobje Kras, ki skupaj z drugimi univerzami po Sloveniji deluje v mreži vodilne Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani pod geslom **Širimo obzorja – združujemo ljudi**. S sedežem v Vaškem domu Gorjansko, ki je obenem rojstni kraj etnologa in slavista, znanstvenika in profesorja, dr. Karla Štreklja, postopoma vrača tržaškemu zaledju ali delu primorskega podeželja to, kar mu je bilo odvzeto: ne pozabimo, da je s Primorske v prejšnjem tisočletju odšlo čez 3.000 intelektualcev zaradi svobodomiselnosti in domoljubja. Ta primanjkljaj je vsak po svojih močeh kot državljani, stalni prebivalec ali nedeljski gost dolžan zapolniti oziroma obogatiti s svojimi znanji. Prenos znanj z najstarejših na najmlajše oziroma vpliv je veliko

močnejši, kot utegnemo pomisliti. Pokaže se na daljši rok – žanje lahko, če si sploh sejalo. Če si sejalo dobro seme in ves čas skrbno bdela ob njem, si na mlajše prenesel vrednote, za katere želiš, da bodo živele naprej. Brez cinizma, ironije, s preprostim, zdravim razumom, z ljubeznijo do sočloveka in nenehnim pogledom naprej, v boljši svet.

Z vključevanjem v programe univerze pridobivamo nova znanja, prijateljstva in sporočamo mladim, da se je smiselno nenehno učiti, saj je to edini način, da se ne izločimo iz družinske skupnosti in širše družbe. Dokler zmoremo, koristimo okolju. Zmožnosti, spretnosti, veščine se lahko ohranjajo oziroma vzdržujejo le z nenehnim delom, ki zajema tudi učenje. Nova vedenja, spretnosti, veščine in znanja se v okviru univerze pridobivajo po

Z zeliščarskega sprehoda v Gorjanskem (leto smo zaključili sproščeno, a še vedno željni novih znanj na delavnici O zdravilnih in užitnih rastlinah z mag. Stipetom Hečimovičem)

udeležencem ustreznem ritmu in v novi socialni skupini, kjer se oblikujejo prijateljski odnosi ter solidarnost in prizadevanja ter pomoč drug drugemu. »Imamo čas za osebni razvoj in duhovno rast,« zapiše Trstenjak. Lahko dodamo še natančno organizacijo časa ter spreminjanje ali prevrednotenje vrednot.

Z novim študijskim letom ohranjamo dosedanje programe oziroma jih nadgrajujemo (Angleški jezik 2 in 3, Italijanski jezik in književnost 2, Digitalna fotografija –nadaljevanje, Likovna ustvarjalnost, Muzej Krasa: preteklost za prihodnost, Ohranjam zdravje 2, Po kraških kulturnih, naravoslovnih in učnih poteh, Umetnostna zgodovina 2, Znam narediti kot nekoč (Slovensko ljudsko izročilo), Živimo z zdravilnimi rastlinami). Sočasno širimo nove programe: program kitare z Markom Čepakom, Suhi zid z Borisom Čekom, Kraška arhitektura, Tržaška književnost z dr. Marijo Pirjevec, delavnice reciklaže oblačil in predmetov z več mentorji, gibalna dejavnost – ples in pilates za dopolnitev Slovenskega ljudskega izročila in Ohranjanja zdravja, Znaš, nauči drugega

(računalništvo) ter Bralni študijski krožek **Tematski pogovori o knjigah, prispevkih, člankih** za telovadbo telesa in duha. V letošnje študijske programe smo skušali zajeti čim več želja, ki so jih naši slušatelji zabeležili v lanskoletni anketi. Programe bomo izvajali na različnih mestih, krajih in lokacijah. V Sežani nam odpira vrata Dom upokojencev Sežana, program v Gorjanskem bomo izvajali v vaškem domu in na terenu. Dobrodošle so tudi vaše pobude. Obenem vas vabimo, da se nam pridružite na predstavitev, ki bodo potekale v različnih krajih po sledečem urniku:

- torek, 3. 9., Knjižnica Divača, ob 18.00, poudarek na predstavitvi programov Digitalna fotografija in Umetnostna zgodovina s Katarino Sadovski in Tino Ban;
- četrtek, 5. 9., Kosovelova knjižnica Sežana, Študijska soba, ob 17.00;
- petek, 6. 9., Knjižnica Kozina, ob 17.00;
- petek, 20. 9., Kulturni dom Križ, ob 19.00;
- torek, 24. 9., Knjižnica Komen, ob 19.00.

Na predstavitev vas bomo seznanili s programi za novo študijsko leto, zvedeli boste podrobne informacije o urniku, krajih in mentorjih ter prispevkih v obliki članarine. Skušali bomo najti odgovore na vaša vprašanja. Obenem se boste lahko že vpisali vsi pripadniki tretjega življenjskega obdobja, upokojenci, bodoči upokojenci, zaposleni, brezposelni ... zato, da bomo skupaj močnejši.

ln še misel iz pozdravnega nagovora ob zaključni prireditvi v Gorjanskem, kjer je potrdila prejelo 89 slušateljev: generacija, ki je nekoč prenašala štafeto mladosti, je danes prenašalka znanj od človeka k človeku, tistih vrednot in znanj, ki so obstajala že od nekdaj, in želi, da se prenesejo na mlajše.

Besedilo in foto: Nadja Mislej - Božič

Iz šolskih klopi

Uspešen zaključek, pisan začetek

24. junija 2013 smo s priložnostno slovesnostjo uspešno zaključili šolsko leto. Bližajočih se počitnic se je razveselilo vseh 235 učencev centralne in podružnične šole, za 30 devetošolcev je bilo veselje še teden dni daljše. V rokah so skrbno čuvali spričevala, najuspešnejši tudi priznanja in pohvale. Prav za vse se je začel brezskrbni čas počitnic, saj smo tudi letos beležili 100 % učni uspeh. V počastitev dneva državnosti in občinskega praznika smo v lipovem gaju pred šolo postavili kamnito

skulpturo, kamnoseški izdelek učencev naše šole, ki so spomladu ustvarjali pod mentorstvom kiparja Radivoja Muliča. Klopca ima poleg estetske tudi uporabno vrednost, saj bo omogočala prijeten počitek ob čakanju na avtobus.

Če so se junija za učence odprla vrata počitnic, so se za delavce šole začela vsakoletna dela obnavljanja, popravljanja, pleskanja, evalviranja, planiranja. Čeprav v hudi časovni stiski zaradi gostujočega vrtca v šoli smo, kot vsako leto, pravočasno uredili šolo tako, da bo nudila optimalne pogoje za dober start in uspešno celoletno delo. Še več. Z lastnimi sredstvi smo uspeli uresničiti veliko investicijo. Tako se šolsko leto začenja z novimi vrati po vseh učilnicah in kabinetih na centralni šoli. Posebno pa smo veseli, da bomo lahko ob novem vrtcu znova uporabljali vse učilnice in tako sprostili prostorsko stisko preteklih let.

Za šolsko leto 2013/14 smo si zastavili vrsto ambicioznih ciljev. Verjamem, da jih bomo lahko uresnili z dobro voljo, s strpnostjo, složnostjo in kakovostnim delom. Že vnaprej hvala vsem, ki nam boste ob tem kakorkoli pomagali.

Besedilo: Nives Cek
Foto: Vojko Franetič

Zborovski bum

V četrtek, 20. junija 2013, se je na mariborskem stadionu v Ljudskem vrtu zbralo skoraj 5000 mladih pevcev iz 156 slovenskih osnovnih šol. Prireditve, ki se je letos že drugič odvijala kot uvod v mariborski Festival Lent, se je udeležil tudi naš mladinski pevski zbor in tako prispeval svoj glas v Zborovski bum, ki ga je v živo spremljal Big band Orkestra Slovenske vojske. Dogodek je snemala tudi RTV Slovenije in ga v enourni oddaji predvajala v okviru svojega programa. Pozdravni nagovor je imel predsednik države, gospod Borut Pahor. Slednji je na festivalu vidno užival in tudi sam pripeval pesmi, kot so: Sreča na vrhvi, Vrtiljak, Kekčeva pesem in vrsta drugih. Ob odhodu pa se je rade volje nadaljeval fotografskemu objektivu ravnateljice in se fotografiral z našimi pevci in zborovodkinjo.

Sam nastop in izjemno vzdušje na festivalu, za zaključek pa še fotografiranje s predsednikom države so bili za učence enkratno doživetje in nepozabna izkušnja.

Besedilo in foto: Nives Cek

Burjica

S potovalnim kovčkom na potep

Tudi poleti se je v štanjelskem vrtcu veliko dogajalo. Vsak dan nas je obiskal potovalni kovček, v katerega smo strokovne delavke dale presenečenje za otroke, tj. dejavnosti, vezane na tematski teden.

Potovalni kovček nas je tako popeljal v sončni, gusarski, vodni, sladoledni, morski, planinski, indijanski ter v sadni teden. Naučili smo se veliko pesmic, deklamacij, poslušali smo zgodbe, ustvarjali, se igrali z vodo, imeli »tapravo« plažo, sami smo pripravili sladoled in sadno kupo, se igrali različne gibalne in rajalne igre ter se nasploh imeli zelo lepo.

Sedaj pa smo si nabrali moči in smo pripravljeni na nove dogodivščine ...

Besedilo in foto: Mateja Bežek Kosmač

Vrtec Komen – skupaj pod eno streho

Projekt *Pri nas pa vrtec zidamo* se je uresničil.

S 1. septembrom 2013 smo otroci in zaposleni v vrtcu pod eno streho. Tega se zelo veselimo.

Slavnostna otvoritev našega novega vrtca bo

v četrtek, 19. septembra 2013, ob 17:30.

Vabimo Vas, da se nam ob tem dogodku pridružite.

otroci in strokovne delavke Vrtca Komen

EKO

Kratke informacije s področja ravnanja z odpadki

Povečana količina embalaže v poletnih mesecih

V poletnih mesecih se količina plastične embalaže, plastenk ter pločevink bistveno poveča. Vse občane zato prosimo, da v poletnem času še povečate pozornost stiskanju embalaže, saj bodo stisnjeni odpadki v zabojnikih na ekoloških otokih zavzeli manj prostora, prav tako bodo odpadki manj prostora zavzeli tudi pri vas doma, manjkrat pa vam bo potrebno obiskati tudi ekološki otok. Zato vas prosimo, da plastenke, pločevinke in tetrapake pred odlaganjem stisnete, kartonaste škatle pa raztrgate in zložite.

Urejenost ekoloških otokov

V prejšnji številki smo pisali o pohvalah za pridno ločevanje odpadkov, saj se količina ločeno zbranih odpadkov iz leta v leto povečuje. Kljub temu pa se še vedno najdejo posamezniki, ki pravil ločenega ravnanja z odpadki ne upoštevajo. Tako se v zabojnikih na ekoloških otokih še vedno najdejo odpadki, ki tja ne sodijo. Prav tako nekateri na ekološke otoke ob zabojnike še vedno od-

lagajo kosovne in druge odpadke, ki tja ne sodijo, zato prosimo vse občane, da upoštevajo navodila ravnanja z odpadki.

Nadzor odpadkov v zabojnikih za ostanek komunalnih odpadkov

Obveščamo vas, da smo z avgustom pričeli z intenzivnejšim nadzorom ostanka komunalnih odpadkov po naseljih (zeleni zabojnik, ki se prazni vsakih 14 dni). Nadzor bodo izvajali naši zaposleni na dan praznjenja teh zabojnikov. Ugotavljali bomo, ali je v zabojnikih samo ostanek komunalnih odpadkov ali pa so v zabojnikih tudi taki odpadki, ki jih je potrebno ločeno zbirati in bi sodili na ekološki otok oziroma je zanje predpisano drugačno ravnanje. V primeru, da bomo ugotovili nepravilnosti, vas bomo o tem obvestili z opozorilnim listkom, ki ga bomo prilepili na zabojnik. Na opozorilu bomo označili, katerih odpadkov v zabojniku ne bi smelo biti in kam sodijo. Namen nadzora odpadkov in izdajanja opozoril ni kaznovanje, temveč želimo s tem doseči še boljše rezultate ločenega zbiranja in občanom sporočiti, kako lahko tudi sami ločeno zbiranje odpadkov še izboljšate. Nadzor odpadkov bomo tudi ponovili. Če bomo ob ponovitvi ugotovili nepravilnosti, pa smo dolžni ukrepati v skladu z občinskim odlokom. Takega zabojnika ne smemo izprazniti, o tem pa moramo obvestiti medobčinsko redarsko službo.

Navodila o pravilnem ravnanju z odpadki

Navodila o razvrščanju odpadkov po posameznih zabojnikih najdete na hrbtni strani urnika za odvoz odpadkov, prav tako so navodila objavljena na naši spletni strani www.ksp-sezana.si. Če pa ste še vedno v dvomih, kam z odpadki, nas lahko pokličete na telefonsko številko 05/73 11 240 ali pa nam svoja vprašanja sporočite na info@ksp-sezana.si.

Besedilo in foto: KSP Sežana

Občina Komen

najdislo

občina komen
organi občine
občinska uprava
organi občinske uprave
vaške skupnosti
društva in klubi
turizem
objave
integriteta in preprečevanje
korupcije
katalog informacij javnega

Fotografija: Andrej Peunik, VSŠ

FESTIVAL KAMNA

PLISKOVICA, 21. in 22. september 2013

Kras je neločljivo povezan s kamnom – materialom, ki ga je človek uporabljal že v prazgodovini, aktualen pa je še danes. V idilični Pliskovici smo temu zlahtnemu materialu posvetili dvodnevni festival.

Obiščite Pliskovico, spoznajte Kras in odkrite skrivnosti starega, a ponovno aktualnega, cenjenega in iskanega poklica!

PROGRAM

SOBOTA, 21. 9. 2013

Tekmovanje mladih v obvladovanju

kamnoseških veščin 9.00 – 18.00

NEDELJA, 22. 9. 2013

Tekmovanje mladih v obvladovanju

kamnoseških veščin 9.00 – 17.00

Kraška arhitektura (predavanje) 16.00 – 17.00

Kamen in hrana (predavanje) 17.00 – 18.00

Trgatev latnika evropskega prijateljstva
z revijo folklornih skupin 18.00 – 19.00

Razglasitev zmagovalcev 19.00

Spremljevalni dogodki:

Razstava kamnoseških izdelkov na prostem

Razstava Pastirsko življenje na Krasu

Ponudba tradicionalnih kraških dobrot in izdelkov

Pridržujemo si pravico do spremembe programa. Več na www.pliskovica.si.

Organizatorji, podporniki in prijatelji dogodka:

Potujoča knjižnica v Občini Komen

Potujoča knjižnica bo v letu 2013 Občino Komen obiskala po naslednjem razporedu:

Kraj	Čas obiska	SEPTEMBER	OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
Kodreti	15.40–16.25	3.	1.	5.	3.
Lisjaki	15.30–16.00	17.	15.	19.	17.

Obvestilo – izdajanje tiskanega mesečnega napovednika dogodkov

Občina Komen je s septembrom 2013 pričela z izdajanjem tiskanega mesečnega napovednika dogodkov v Občini Komen, ki ga prejme vsako gospodinjstvo.

Organizatorje prireditev pozivamo, da nam **do 25. dne v mesecu** pošljejo seznam prireditev za naslednji mesec.

Podatki, potrebni za objavo, so: datum, ura, kraj, naziv prireditve ter informacije o organizatorju prireditve.

Vse navedene podatke nam sporočajte na elektronski naslov tic.stanjel@komen.si ali na telefonsko številko **05 76 90 056**.

TIC Štanjel

Napovednik

OBČINA KOMEN; TURISTIČNO INFORMACIJSKI CENTER ŠTANJEL; Štanjel 1a, 6222 Štanjel
tel.: +386 (0)5 769 00 56, +386 (0)41 383 986; e-mail: tic.stanjel@komen.si;

Napovednik prireditev v Občini Komen september–december 2013

September

Datum	Ura	Prireditev	Kraj	Organizator/informacije
8. september NEDELJA	18:00	Dnevi stare glasbe – Vrtljak ljubezni Koncert	Štanjel, cerkev sv. Danijela	Kulturni dom Nova Gorica Tel.: + 386 (0)5 335 40 10
	20:00	Dnevi stare glasbe – Oiet Koncert	Štanjel, grajsko dvorišče	Kulturni dom Nova gorica Tel.: + 386 (0)5 335 40 10
11. september SREDA	19:00	S knjižnim nahrbtnikom na potep ... odkrivanje Mehike z jadrnico Gostja: Jasna Tuta	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80, knjiznica.komen@siol.net
14. september SOBOTA	20:00	Dnevi stare glasbe – Les Sacqueboutiers – Koncert	Sveto, cerkev sv. Tilna	Kulturni dom Nova gorica Tel.: + 386 (0)5 335 40 10
14. september SOBOTA	11:30	28. Mednarodni literarni festival Vilenica »Navdih meja«	Štanjel, Grad Štanjel, v primeru dežja v Viteški dvorani	Društvo slovenskih pisateljev Tel.: +386 (0)1 251 41 44 www.vilenica.si, www.drustvopisateljev.si
18. september SREDA	18:00	Alzheimer caffe – pogovor o boleznih sodobnega časa – o demenci Gostji: Lidija Pregelj in dr. Tatjana Cvetko	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80, knjiznica.komen@siol.net
19. september ČETRTEK	18:00	Srečanje z nominiranci za Rožančevo nagrado ob Tednu Marjana Rožanca Pogovor vodi: Manca Košir	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80, knjiznica.komen@siol.net
20. september PETEK	17:00	Delavnica: Vse o destilacijah z dr. Milkom Novič (potrebna predhodna prijava)	Štanjel, Pri Valetovih	Grad Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.si
21. september SOBOTA	13:30	Balinarski turnir mešanih trojk	Balinišče Tupelče/ balinar- ska dvorana v Kobjeglavi (v primeru slabega vre- mena)	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Tel.: +386 (0)31 336 367 (Davorin Furlan) kraski.slavcek@gmail.com
21. september SOBOTA	19:30	Colors of tango sopran: Mateja Petelin harmonika: Igor Zobin Koncert	Štanjel, Viteška dvorana	Občina Komen Tel.: +386 (0)5 731 04 50, obcina@komen.si
22. september NEDELJA	16:00	Odprtje razstave z naslovom Pomežik Andreju Žigonu ob deseti obletnici njegove smrti in dvajsetletnici delovanja razstavišča	Štanjel, Viteška dvorana	Nassa desella, d. o. o. Tel.: +386 (0)5 769 00 18 nassa.desella@siol.net
22. september NEDELJA	19:00	Gledališka predstava – komedija absurda »Umor v Vili Ro- ung« v izvedbi dramske družine F. B. Sedej iz Števerjana	dvorana v Kobjeglavi	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče kraski.slavcek@gmail.com
22. september NEDELJA	15:00	Nogometna tekma: ENPL (člani) NK Komen : NK Košana	Nogometno igrišče Komen	NK Komen mladi.nkkomen@gmail.com
24. september TOREK	19:00	Predstavitve programov Univerze za tretje življenjsko ob- dobje Kras Sodelujejo: Nadja Mislej – Božič, Marjeta Male- šič ter mentorji in člani UTŽO	Knjižnica Komen	Knjižnica Komen Tel.: +386 (0)5 766 85 80, knjiznica.komen@siol.net
28. september SOBOTA	11:00	Podelitev Nagrade Maks Fabiani	Štanjel, Grad Štanjel	Občina Komen Tel.: +386 (0)5 731 04 50, obcina@komen.si

29. september NEDELJA	10:30	Slovesna sveta maša ob prazniku zavetnika sv. Mihaela in ob 14. uri litanije	cerkev v Kobjeglavi	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče kraski.slavcek@gmail.com
29. september NEDELJA	13:30	Na vaški veselici sv. Mihaela se v nedeljo popoldan pomerijo pari v briškoli, sledi kulturni program, tombola in druženje ob glasbi.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Gsm: +386 (0)31 203 712 (Vesna) kraski.slavcek@gmail.com
29. september NEDELJA	15:00	Nogometna tekma: ENPL (člani) NK Komen : NK Fama Vipava	Nogometno igrišče Komen	NK Komen mladi.nkkomen@gmail.com
29. september NEDELJA	14:30	Dnevi evropske kulturne dediščine – Za Makučevimi pticami v Štanjel Vodeni ogled gostujoče razstave akademskega slikarja Vladimirja Makuca. Vodi: Tina Jazbec	Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.si
	15:00	Dnevi evropske kulturne dediščine – Maks Fabiani, arhitekt, konservator z začetka 20. stoletja, vodeni ogled po Fabianijevi dediščini v Štanjelu	Štanjel	Ustanova Maks Fabiani TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@komen.si
	10:00 – 18:00	Dnevi evropske kulturne dediščine – Za bolj kakovostno prenovo kraških vasi	TIC Štanjel	Ustanova Maks Fabiani TIC Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56 tic.stanjel@komen.si

Oktober

5. oktober SOBOTA	16:00	Turnir v malem nogometu za vaščane: medgeneracijsko srečanje	Štanjel – igrišče pri dvorani	ŠKUD Biser Krasa Štanjel Štanjel 138a 6222 Štanjel Gsm: +386 (0)31 378 424 hocevar.boris@siol.net
11. oktober PETEK	18:00	Otvoritev kiparske razstave – izdelki iz gline Razstavljali bodo člani društva ILO iz Ajdovščine	Štanjel, Stolp na vratih	Nassa desella, d. o. o. 6222 Štanjel nassa.desella@siol.net 05 7690 018
20. oktober NEDELJA	14:00	Pohod po Poti devetih kalov. Pot nas bo popeljala med Kobjeglavo in Tupelčami ter po gozdu za vasema, kjer bodo domačini predstavili tudi stare običaje, pastirske igrice . . . Pohod bo v vsakem vremenu.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67 6222 Štanjel, Gsm: +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com
27. oktober NEDELJA	9:00	16. tradicionalni Pohod po sledih Soške fronte poteka po obeh straneh meje in pohodnikom omogoča obisk kraške jame, čudovite razglede na Tržiški zaliv in Julijske Alpe, obarvanost pokrajine z rujem, obisk dveh slovenskih zamejskih vasi z zaključkom ob joti s klobaso in družabnimi igrami.	Brestovica pri Komnu	Brestovica pri Komnu 55 6223 Komen Tel.: +386 (0)5 766 43 34, stane.svgelj@siol.net, www.brestovica.com
31. oktober ČETRTEK		Noč čarovnic	Štanjel	Agencija JOTA www.jota.si info@jota.si

November

8. november– 11. november		Martinovanje	Štanjela , vaške ulice	Agencija JOTA www.jota.si info@jota.si
10. november NEDELJA		Martinov pohod	Rubije – Sv. Martin	Društvo VRT Škrbina 46 6223 Komen Tel.: 766 86 22

11. november PONEDELJEK		Žalna komemoracija	Škrbina	Občina Komen Komen 86 6223 Komen tel.: 05 7310450 e-mail: obcina@komen.si
16. november SOBOTA	18:00	Martinovanje se prične z ocenjevanjem mladih vin, kjer se vinogradniki predstavijo in veliko naučijo, najboljšim pa se podelijo priznanja. Glavna sobotna prireditev vključuje kulturni program s folkloro, pokušino mladih vin in drugih domačih pridelkov ter zabavo ob glasbi.	Kulturni dom Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67 6222 Štanjel, Gsm: +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com

December

7. december SOBOTA	11:00	14. Štanjelski tek	Lovski dom Štanjel	ŠK Društvo Hruševica Informacije: Rajko Grča Tel.: +386 (0)31 479 095, rajko.grca@siol.net ali Boštjan Furlan Gsm: +386 (0)41 221 169, bostjanf@gmail.com
24. december TOREK		Božičnica	Škrbina	Vaška skupnost Škrbina Škrbina 46 6223 Komen Tel.: 05 766 80 15
25. december–31. december		Veseli december – žive jaslice, razstava jaslic, prihod božička, dedka Mraza	Štanjel	Agencija JOTA www.jota.si info@jota.si
26. december ČETRTEK	11:00	Žegnanje konj poteka pri cerkvi vaškega zavetnika sv. Mihaela, kjer župnik blagoslovi konje, pa tudi kruh, sol in spominke. Po končanem obredu za dobro počutje obiskovalcev poskrbijo z dobrotami obložene mize in kuhano vino.	Stara šola Kobjeglava	KUTD Kraški slavček Kobjeglava Tupelče Kobjeglava 67 6222 Štanjel, Gsm: +386 (0)31 203 712 (Vesna), kraski.slavcek@gmail.com

Osmice

11. oktober PETEK–20. oktober NEDELJA		Osmica Kosmina	Brje pri Komnu	Milan Kosmina Brje pri Komnu 15a, 6223 Komen Tel.: 05/ 766 72 40
---	--	----------------	----------------	--

Razstavišče Stolp na vratih Štanjel v sodelovanju s Knjižnico Logatec vabi v **nedeljo, 22. septembra 2013, ob 16. uri** na odprtje razstave z naslovom

**Pomežik Andreju Žigonu –
ob deseti obletnici njegove smrti
in dvajsetletnici delovanja Razstavišča Stolp na vratih Štanjel.**

Z recitalom bodo dogodek pospremili člani društva Zeleni oblaki iz Logatca, Primož Godina pa bo predvajal 40-minutni film o Andreju Žigonu.

Kulturni program bo potekal v Viteški dvorani v Gradu Štanjel, razstava pa v Stolpu na vratih Štanjel.

Vabljeni.

Razstave

Datum/odprtje razstave	Razstava	Kraj	Organizator/informacije
stalna razstava	Stalna razstava slik in grafik Lojzeta Spacala	Štanjel – Grad: Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.si
stalna razstava	Stalna razstava o življenju in delu arhitekta in urbanista Maksa Fabianija	Štanjel – Grad: TIC Štanjel	TIC Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 00 56, Gsm: +386 (0)41 383 986, tic.stanjel@komen.si
Restavratska delavnica	Prikaz restavratskega dela in antikvariat	Štanjel – Vhodni stolp	Restavratstvo Stanko Vitez, s. p. Tel.: +386 (0)41 333 457, stanko.vitez@siol.net, www.restavratstvo-vitez.si
Razstava Kobjeglava in Tupelče skozi čas	Prikaz življenja, zgodovine in dela v vaseh Kobjeglava in Tupelče	Kobjeglava, Stara šola	Jožef Abram Tel.: +386 (0)51 355 578
7. junija PETEK–20. oktober NEDELJA	Razstava izbranih del Vladimirja Makuca	Štanjel, Galerija Lojzeta Spacala	Grad Štanjel Štanjel 1a, 6222 Štanjel Tel.: +386 (0)5 769 01 97, gradstanjel@guest.arnes.
September– oktober	Pomežik Andreju Žigonu ob deseti obletnici njegove smrti	Štanjel, Stolp na vratih	Nassa desella, d. o. o. 6222 Štanjel nassa.desella@siol.net Tel.: +386(0)5 769 00 18

Morebitne spremembe prireditve bodo objavljene na spletni strani Občine Komen v rubriki Koledar dogodkov.

Skupina za samopomoč svojcem oseb z demenco v Sežani

Slovensko združenje za pomoč pri demenci Spominčica je skupaj s socialnovarstvenim programom Centra za socialno delo Sežana v prvi polovici letošnjega leta pričelo s srečanji, namenjenimi svojcem oseb z demenco, ki še živijo v domačem okolju.

V treh srečanjih so si svojci ob pogovorih z gostjo mag. Tatjano Cvetko, dr. med., zdravnico družinske medicine in predsednico primorske Spominčice, izmenjali najrazličnejše informacije o aktualnih temah, povezanih s skrbjo njihovega bližnjega družinskega člana. Vzpostavila so se nova poznanstva in izmenjale številne izkušnje. Sezono srečanj so imele osebe z demenco skupaj s svojimi svojci priložnost zaključiti s predavanji in z delavnicami na enodnevni Šoli o demenci 15. junija na Debelem Rtiču.

Po zaključku poletja vas Spominčica znova vabi k mesečnim srečanjem, tj. vsako zadnjo sredo v mesecu. **Prvo popočitniško srečanje bo 25. septembra ob 17:30 v dislociranih prostorih Centra za socialno delo Sežana na Ulici 1. maja 4.**

Srečanja bosta povezovala strokovni delavec Centra za socialno delo Sežana Klemen Mozetič in zunanja sodelavka Lidija Pregelj. Prvo srečanje bo namenjeno pogovoru o dogajanju v poletnih mesecih in o drugih aktualnih temah. Za več informacij pokličite na telefonsko številko 040 220 202 (Klemen) ali pišite na elektronski naslov: lidijapregelj@hotmail.com. Vljudno vabljeni na naša srečanja.

Nagradna križanka

	V HINDUJSKI MITOLOGIJI SKRAT NEVEDNOSTI IN EPILEPSIJE		V DOLBINA PO KATERI TEČE REKA	VREČICA PRI ZAPRTO-TROSNICAH		DVOSEDEŽ-NO KOLO	IVAN DOBNIK	MESTO NA NOTRANJ-SKEM	NAŠ FLAVTIST IN GLASBENI PEDAGOG	AMERIŠKI KUNGFUIST (BRUCE)	KONICA
	DOLGOREPA PAPIGA				TIPALNI ORGAN						
					RAZLIČNI ČRKI						
	OTOČJE PENGHU										
	NAŠ KLA-RINETIST (ERNEST)						ODPADNA SNOV				
							PESEM HVALNICA				
	SANJA NEŠKOVIČ			OSEBNI ZAIMEK	ŽENINO PREMOŽEN. ARABSKA ČRKA					LASTNIK GALERIJE	Burja
	KITAJSKI DRŽAVNIK										MEHIŠKO MESTECE V REGIJI DURANGO
	JOŽICA										
 TOMAŽ MAHKOVIC	KRAJ NA JZ MADŽARSKE	LENNONOVA VDOVA (YOKO)	PRIPRAVA ZA LIKANJE	OZALJŠAN VHOD ŠEF JAKUZ (KAZUO)			INDUSTRIJ. MESTO V ANDALUZIJI (ŠPANJA)	MESTECE V KAMPANJI LASTNOST DAJALCA			
EDEN IZMED SVETIH TREH KRALJEV						PRIŽNICA	VRSTA SIRA				
							PERUNIKA				
BLOMDAH-LOVA OPERA									NAŠA PESNICA (MAJDA)		
						CESTA V MESTU					
						VULKAN NA SICILIJI					
KURA						GEOLOŠKA DOBA			... DE JANEIRO		
						KOBRA					
POMOČ: BAK, ASK, TAOKA, ACHOTA.	LEPOTNA KRALJICA	PREDUJEM							JADRANSKI OTOK		
		POLITIK MARKOVIČ									
NAŠ GLEDALIŠKI IGRALEC (DANIJEL)						ALJOŠA ASANOVIČ			PASJA HIŠA		
						PERJE PRI REPI			GLASBENA SKUPINA		
REKA, KI TEČE SKOZI INNSBRUCK				PEVKA BAEZ			MILIJON MILIJONOV	NAJVEČJI OTOK OTOČJA RJUKJU	ČRKA AZBUKE		KOPNO
				PESNICA JUS					BIVALIŠČE UMRLIH		JUŽNO-AMERIŠKA KUKAVICA
KDOR RAD STIKA						ŽENSKA Z ABONMAJEM					
						JAPONSKA DRAMA					
SPOLNOST					STAROGR. OBDOBJE				GL. MESTO VALAISA		
					STROG VE-GETARIJAN.				ŽEBLJARSKI KRAJ		
TETA LIZA PARA, PRAVCE ČARA	VERA JE ... ZA LJUDSTVO	MAJHEN VOL-VOLIČEK	EVROPSKI DENAR	PRIPADNIK ILIROV		VRSTA GOBE				3,14	
						SL. PASMA KRAVE				RUS. FILMSKI REŽISER	
CESTNI OKLJUK						KOSITER			ZDRAVILNA RASTLINA		ŽELODČNA RAZJEDA
						POROČEN MOŠKI					
MNOGO-ŽENSTVO								PRIPRAVA ZA OBLANJE			
NAŠ KAJAKAŠ NA DIVJIH VODAH (JOŽE)									JUŽNO-AMERIŠKI DNINARJI		
NAŠ ŠPORTNI PLEZALEC (MATJAZ)						KOŠARKA-RICA LELAS			FINSKI ARHITEKT AALTO		

GESLO:

Geslo križanke nam na dopisnici pošljite do ponedeljka, 25. novembra 2013, na naslov Občina Komen, Komen 86, 6223 Komen, s pripisom »za nagradno križanko«. Na dopisnico ne pozabite pripisati svojega imena in priimka, naslova ter telefonske številke. Med prispelimi, pravilno izpolnjenimi gesli bomo izžrebali tri nagrajence.

Rešitev nagradne križanke Burja junij 2013 (vodoravno): sparks, tamara, aracama, nari, ls, štefan ščap, andrej tisin, aida, davor valentinčič, ivona, nav, asane, bar, raj, ea, narok, dno, bedrca, iv, znak, sla, eva, jak, lado leskovar, aso, obala, eta, rip, vs, tam, tipi, kosmeč, znak, grlj, asante, di, otre, at, or, in, elakrab, cis, tlo, lili, luko, teleks, okel, ejup, aparat, nana, cape, sipa / Geslo: Štanjel se prebujata

Žreb je nagrade razdelil takole:

1. nagrada: Boštjan Ličer iz Komna (knjiga Volčji Grad),
2. nagrada: Slavka Abram iz Štanjela (med),
3. nagrada: Vida Luin iz Hruševce (majica).

Utrinki z letošnjega občinskega praznika Komen, 23. 6. 2013

Foto: Polona Makovec